O'ZBEKISTON

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: xalksuzi@uzpak.uz ● 2003 йил 16 декабрь, №252 (3264) Сешанба

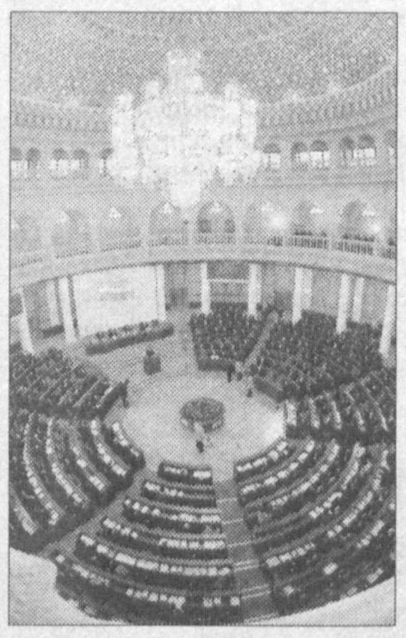

Сессиядан кейинги ўйлар

Олий Мажлиснинг XIII сессияси қандай ўтаётганини ҳамюртларимиз қизиқиш билан кузатиб турдилар. Кенг жамоатчилик сессияда Президентимиз томонидан тилга олинган муаммолар, қонун лойиҳаларининг муҳокамаси ва уни қабул қилиш билан боғлиқ масалалар, хуллас, анжуман таассуротлари билан яшамоқда.

ДАХЛДОРЛИК ТУЙҒУСИ

Турсунхўжа ИСКАНДАРОВ, Қуйи Чирчиқ туманидаги Алишер Навоий номли ширкат хўжалиги раиси:

– Олий Мажлиснинг XIII сессияси ишини алоҳида эътибор билан кузатдим. Назаримда, у кўтаринки руҳда ўтди. Юртбошимизнинг қишлоқ хўжалиги тизимидаги ислоҳотларни кучайтиришга оид гаплари хўжалигимиз аъзоларининг ҳам кўнглидаги гап бўлди. Деҳқончилик мавсумий иш эмас. У билан муттасил шуғулланиш лозим. Ана шунда бу соҳа жадал ривожланади. Зеро, сессияда айтилган фикрлар қишлоқ одамларининг ҳаёти келгусида янада фаровонлашувини англатади.

Қабул қилинган қонунларнинг ҳаммаси пировардида турмушимиз юксалишига хизмат қилади. "Хусусий корхона тўғрисида"ги ёки "Электрон рақамли имзо тўғрисида"ги қонунни олайлик, — ҳар бири эртамиз бугундан яхшироқ бўлишини таъминлайди.

Бахшанда БОЛТАЕВА, Ғиждувон шаҳри "Аторуд" газетаси муҳаррири:

– Мен Олий Мажлиснинг XIII сессияси ишини кузата туриб, бир нарсага амин бўлдим. Одамларимизда юртпарварлик туйғуси кучайиб, эртанги кунга ишончлари мустаҳкамланиб бораяпти.

Шу нуқтаи назардан қараганда, Олий Мажлиснинг якунланган навбатдаги сессияси катта аҳамият касб этди. У парламентимизда кутилаётган янги ислоҳотларга тайёргарлик вазифасини ҳам ўтади, дейиш мумкин. Қишлоқ ҳаётини фаровонлаштиришга чуқурроқ киришиш, менимча, нафақат раҳбарлар иши, балки шу ерда истиқомат қилаётган ҳар бир фуқаронинг доимий мақсад-вазифаси бўлиши керак.

"Халқ сўзи" мухбири Мамлакат НОРМУРОДОВА суҳбатлашди.

ВИЛОЯТ КЕНГАШИ СЕССИЯСИ

Тошкент вилояти. (ЎзА мухбири Л. СУВОНОВ).

Ўзбекистон Республикасининг "Давлат чегараси тўғрисида"ги қонунининг ижроси, мамлакатимиз чегараларининг дахлсизлиги ва ҳудудий барқарорлигини таъминлаш, республикамизга моддий-товар бойликларининг ноқонуний киритилиши ва олиб чиқиб кетилишининг олдини олиш борасида вилоятда қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Шунга қарамай, йилнинг ўтган даври мобайнида контрабанда йўли билан олиб кирилган бир миллиард 410 миллион сўмлик маҳсулот мусодара қилинди ва қонунбузарлардан 50 миллион сўмдан ортиқ жарима ундирилди. Шунингдек, уч ярим мингдан зиёд киши маъмурий, 500 дан ортиқ қонунбузар эса жиноий жавобгарликка тортилди.

Халқ депутатлари Тошкент вилояти кенгашининг навбатдаги сессиясида ана шу масалалар атрофлича муҳокама қилинди. Уни вилоят ҳокими У. Мирзақулов бошқарди.

Шунингдек, сессияда вилоятда солиққа оид қонунчиликка риоя этиш тўғрисида ҳам сўз борди. Ўтган даврда маҳаллий бюджетнинг истиқболдаги режаси 101 фоизга бажарилди. Натижада, режадан ташқари туширилган 365 миллион сўм ижтимоий соҳани ривожлантиришга сарфланди.

Вилоятда йилнинг тўққиз ойи мобайнида текширилган уч мингдан ортиқ корхонанинг 80 фоизи солиқ қонунчилигига тўла риоя қилмаётгани аниқланган.

Йиғилишда бу борада йўл қўйилган камчиликлар атрофлича муҳокама этилди. Кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

ИСЛОМ КАРИМОВ ҲАМДАРДЛИК ИЗҲОР ЭТДИ

Озарбойжон халқи оғир жудоликка учради. Мамлакатнинг собиқ Президенти Ҳайдар Алиев 81 ёшида ҳаётдан кўз юмди. У АҚШнинг Огайо штати Кливленд шаҳридаги шифохонада вафот этди.

Ҳ.Алиев Ўзбекистон — Озарбойжон муносабатларини ривожлантиришга ҳам катта ҳисса қўшган давлат ва жамоат арбоби, моҳир сиёсатчи эди.

15 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Озарбойжоннинг мамлакатимиздаги элчихонасига ташриф буюриб, халқимиз ва ҳукуматимиз номидан ушбу давлат халқи ва ҳукуматига чуқур ҳамдардлик изҳор этди. Хотира китобига ҳамдардлик сўзларини ёзди.

Ҳ.Алиев 1923 йил 10 майда Нахичеванда туғилган эди. У 1969 йилнинг июлида Озарбойжонга раҳбар бўлди.

Озарбойжонда мустақиллик йилларидаги ислоҳотларни ҳам Ҳ.Алиев бошлаб берган эди. 1993 йилнинг 3 октябрида Президент этиб сайлангач, мамлакатда ижтимоий-сиёсий барқарорлик ва иқтисодий тараққиётга асос қўйилди, халқ тотувлиги мустаҳкамланди. 1998 йилнинг 11 октябрида у яна сайловда ғолиб чиқиб, президентлик фаолиятини давом эттирди.

15 декабрь куни Бокуда Ҳ.Алиев билан видолашув маросими бўлди. "Республика" саройига ўн минглаб одам, қатор мамлакатлардан ҳукумат делегациялари келди.

Озарбойжонда Ҳ.Алиев вафоти муносабати билан етти кунлик мотам эълон қилинди.

Озарбойжон Миллий мажлиси (парламент) халққа мурожаат эълон қилиб, Ҳ.Алиев бошлаган ишни унинг ўғли — Президент Илҳом Алиев атрофида жипслашиб давом эттиришга даъват этди. Парламент вакиллари, Ҳ.Алиевга энг яхши ёднома у бошлаган ишни муносиб давом эттиришдан иборат, деб ҳисобламоқда.

(ЎзА).

СУРАТДА: таъзия билдириш пайти. Абдувоҳид ТЎРАЕВ олган сурат.

* * *

Озарбойжон Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги элчихонаси Озарбойжон Республикасининг собиқ президенти, жаноби олийлари Ҳайдар Алиризо ўғли Алиев 2003 йилнинг 12 декабрь куни вафот этганлигини маълум қилади.

Шу муносабат билан Озарбойжон Республикасида етти кунлик мотам эълон қилинди. Озарбойжон Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги элчихонасида Ҳамдардлик китоби келувчилар учун кеча ва бугун соат 10 дан 13 гача очиқ бўлади.

Озарбойжон Республикасининг собиқ президенти Ҳайдар Алиризо ўғли Алиевнинг дафн маросими 2003 йилнинг 15 декабрь куни Боку шаҳридаги «Фахрий дафн этиш хиёбони»да бўлиб ўтди.

Кеча республика Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигида маҳаллий ва чет эл оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирокида мамлакатимиздаги ногиронлар ижтимоий муҳофазасига бағишланган матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Ижтимоий муҳофазага бағишланди

Меҳр ва мурувват йили деб аталган Янги йил арафасида ушбу масала алоҳида аҳамият касб этади. Анжуманда таъкидланганидек, юртимизда инсон қадр-қимматининг ҳар нарсадан юқори қўйилиши, меҳр ва мурувват туйғуларининг улуғланиши, келаётган Янги йилда ана шу эзгу инсоний интилишларнинг устуворлигини таъминлашга қарор қилингани дилларимизга ғурур ва ифтихор бағишлайди. Маълум бўлишича, бу йил мамлакатимизда ногиронликнинг олдини олиш, жисмоний имкониятлари чекланган кишиларнинг даволаниши, уларни иш ва нафақа билан таъминлаш мақсадида ҳукуматимиз томонидан яна ҳам салмоқли миқдорда маблағ ажратилади.

Анжуманда республика меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири О. Обидов журналистларнинг аҳолини ижтимоий муҳофаза билан боғлиқ фаолиятга доир саволларига жавоб қайтарди.

Ўз мухбиримиз.

ЯНГИ ЙИЛДА — ЯНГИ ПОЕЗД

Пойтахтимизни бошқа шаҳарлар билан боғлайдиган электропоездлар қатнови бундан роппа-роса йигирма йил муқаддам бошланган эди. Чингелди — Ховос йўналиши тўлиқ электрлашгач, Тошкент-Сирдарё қатнови ташкил этилди.

Бугун электропоездлар Тошкентдан Хўжакент, Ховос, Сирдарё, Жиззах, Гулистон ҳамда Самарқанд шаҳарларигача қатнаб, йўловчилар узоғини яқин қилмоқда.

"Ўзбекистон темир йўллари" давлат акциядорлик компаниясида йўловчи ташийдиган вагонлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

— Янги вагонларни россиялик ҳамкорлар билан бирга шу ерда, ўзимизда йиғаяпмиз, — дейди "Тошкент йўловчи вагонларни таъмирлаш заводи" очиқ турдаги акциядорлик жамияти раиси Фаррух Дадахўжаев. — Янги йилга қадар дастлабки олти вагон йўловчилар ихтиёрига топширилади.

Янги вагонлар учун эҳтиёт қисмлар мамлакатимиздаги "Кварц" акциядорлик жамияти, "ЎзДЭУавто" ҳамда "Хива-карпет" қўшма корхоналарида тайёрланмоқда.

— Тошкент — Самарқанд йўналишига мўлжалланган янги тезюрар поезд жаҳон андозаларига мос замонавий анжомлар билан жиҳозланмоқда, — дейди "Ўзбекистон темир йўллари" давлат акциядорлик компаниясининг матбуот хизмати бошлиғи Сувонқул Рустамов. — Ҳар бир вагон 48 ўринга мўлжалланган. Олти киши жойлашадиган купеларнинг ҳар бирига иккитадан телевизор, алоҳида иситиш, совутиш ва ёритиш мосламалари ўрнатилган.

Хитойдан ўн иккита тезюрар электровоз сотиб олинди. Айни пайтда йўлсозлар Самарқандгача бўлган йўлни таъмирлаш ва қўшимча электр қувватини билан таъминлаш борасидаги ишларни ниҳоясига етказмоқда.

Ҳозир қатнаётган поезд пойтахтдан Самарқандга беш соатда етиб боради. Мутахассислар фикрича, яқин кунларда илк бор йўлга чиқадиган янги электропоезд бу вақтни қарийб икки соат тез босиб ўтади.

Холмурод САЛИМОВ, ЎзА мухбири. Муҳаммад АМИН олган сурат.

Мактабга грант

Иштихон туманидаги лицей-интернатнинг янги биноси қурилишига Япония ҳукумати томонидан 70.759 доллар миқдорида грант ажратилди.

Ушбу лойиҳа Ўзбекистон, Япония ва АҚШ фуқаролари томонидан амалга оширилмоқда. Бинони қуриш режасини мактаб директори Келдиёр Очилов, инглиз тили ўқитувчиси Илёс Иброҳимов ҳамда Тинчлик корпуси кўнгиллилари Даниел Бен ва Шери Ван Нес тайёрладилар. Қурилиш ишлари келаси йил баҳорда бошланади.

«Туркистон-пресс».

Пойтахтимизда

2003 ЙИЛНИНГ ЭНГ ЯХШИ ЎҚИТУВЧИСИ

ТОШКЕНТ (ЎзА мухбири Ҳулкар СОДИҚОВА).

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида ўқитувчилар савиясини замонавий билим ва технология асосида янада юксалтириш, юқори малакали педагог ходимлар тайёрлашга алоҳида эътибор қаратилган. Халқ таълими вазирлиги томонидан "Йил ўқитувчиси" анъанавий кўрик-танлови ўтказиб келинаётгани ҳам ана шу мақсадга хизмат қилмоқда.

Республика таълим марказида ушбу кўрик-танловнинг якунловчи босқичи бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар ва Тошкент шаҳридан 14 нафар ўқитувчи иштирок этди. Бунда танлов қатнашчиларининг ўз фанига бўлган қизиқиши, замонавий технологияни қай даражада ўзлаштиргани ва компьютердан хабардорлиги, фанни ўқитиш учун тайёрлаган кўргазмали қуроллари болаларнинг билимини ошириш, мустақил фикрлаш ва янгилик томон интилишга сафарбар этиши асосий мезон сифатида олинди.

Танловда Тошкент шаҳар Юнусобод туманидаги 17-мактабнинг инглиз тили ўқитувчиси Гулнора Зайниддинова 2003 йилнинг энг яхши ўқитувчиси, деб топилди. Навоий шаҳридаги 17-мактаб она-тили ва адабиёти ўқитувчиси Гулноза Сатторова иккинчи, Наманган шаҳридаги 7-мактаб тарих ўқитувчиси Раъно Эронова учинчи ўринга сазовор бўлди.

Битим амалда

Республика Ташқи иқтисодий алоқалар агентлигида «Ўзбекистон ва Европа Иттифоқи ўртасидаги Шериклик ҳамда ҳамкорлик битимини амалга оширишни қўллаб-қувватлаш» лойиҳаси бошқарув қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда иштирок этган мамлакатимизнинг тегишли вазирлик ва идоралар вакиллари юқорида қайд этилган лойиҳа раҳбари Адриан А. Стрейннинг лойиҳани ҳаётга татбиқ қилиш ҳақидаги ахборотини муҳокама қилдилар ҳамда яқин келажакдаги режалари билан танишдилар.

Йиғилишда Европа Иттифоқига аъзо қатор давлатларнинг элчилари ва Британия Кенгашининг Ўзбекистондаги директори кузатувчи сифатида қатнашишди.

С. ДОНИЁРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Жойлардан хабарлар

Болажонлар қувончи

Германияга «даволаниш учун жўнатилган болалар қайтиб келишаяпти». Туғма ногирон бўлган ва айни пайтда соғлом бўлиб юртига қайтаётган болаларнинг кўзларида порлаган қувончни кўриш қандай бахт.

Дарҳақиқат, жорий йилнинг бошида беш нафар йигит-қиз — самарқандлик Г. Тиллахўжаева, Б. Ҳамроев, тошкентлик З. Султонова, наманганлик Д. Акбарова ва бухоролик М. Ғиёсовлар «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармаси ва «Фриденсдорф Интернейшнл» халқаро ташкилоти билан ҳамкорликда Германияга юборилганди. Айни пайтда улар ўз оилалари бағрига соғ-саломат қайтдилар.

– Оёқларим туғма нуқсонли эди, – дейди 12 ёшли Гулчеҳра Тиллахўжаева. – Икки марта операция қилишди. Натижада ўртоқларимдек тўғри ва равон юрадиган бўлдим.

М. ХОЛМАТОВА.

«Диёнат» танлови ғолиблари

Наманган вилоят ҳуқуқ идораларининг нашри – «Диёнат» газетаси уюштирган «Маҳалладан бошланар Ватан» мавзуидаги энг яхши мақолалар танлови якунланди. Унга кўра, Абдулла Жаббор, Аҳмад Турсун, Исматилла Абдуллаев, Зоҳида Комилова сингари қаламкашлар танлов ғолиблари бўлишди.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Ёшлар тадбиркор бўлса

Тадбиркор ёшлар қандай қилиб ўзининг ҳақиқий касбига эга бўлиши, келажаги учун йўл очиши мумкин? Бугунги ёшларнинг ишлаб чиқаришдаги ўрни қониқарлими? Жиззахда кичик бизнесни ривожлантиришга бағишланган семинар-тренингда ана шу каби мавзуларда баҳс юритилди. Тадбирни уюштирган Европа Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Тошкент маркази ҳамда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоятдаги йигит-қизлар фаолияти билан танишдилар.

Баҳриддин САТТОРОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Осиё курашчилари Теҳронда

18 декабрь куни Эронда ўзбек кураши бўйича 3-Осиё чемпионати бошланади. Икки кун давомида қитъанинг 20 га яқин давлати полвонлари Осиё чемпионлигини қўлга киритиш учун гиламга чиқадилар. Маълум бўлишича, Эрон пойтахтидаги спорт саройида ўтказиладиган мусобақага мезбон жамоа вакиллари жиддий тайёргарлик кўришган. Шу боис мутахассислар ҳам биринчиликда ўзбекистонлик полвонларга айнан мезбонлар қаршилик кўрсатишларини эътироф этишмоқда. Ўтган ҳафта терма жамоамиз аъзолари Теҳронга учиб кетишди. Ўзбекистон Кураш миллий федерациясидан олинган маълумотларга кўра, ҳамюртларимиз беш вазн тоифасида бел олишади. Юртимиз шарафини Абдулла Тангриев (мутлақ), Давлат Чориев (90 кг.), Рамзиддин Саидов (81 кг.), Халил Жумаев (73 кг.) ва Аюб Камолов (66 кг.) лар ҳимоя қилишади.

Дилмурод ПАРПИЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

«Халқ сўзи» назоратида

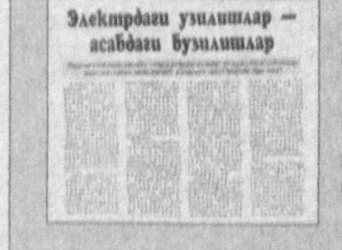
Электрдаги узилишлар — асабдаги бузилишлар

Газетамизнинг шу йил 141-сонида "Электрдаги узилишлар — асабдаги бузилишлар" сарлавҳали мақола эълон қилинган эди. Мазкур танқидий мақолани "Ўзбекэнерго" Давлат акционерлик компанияси"га ҳамда Фарғона вилояти ҳокимлигига текшириш учун юборгандик. Яқинда улардан расмий жавоблар олдик.

Бир чиқишга икки жавоб

"Фарғона электр тармоқлари очиқ акциядорлик жамияти ходимларининг йиғилишида газетада чоп этилган мақола атрофлича муҳокама қилинди. Унда Бағдод туманида олиб борилган чекланишлар ҳақиқатан бўлганлиги, ҳокимият билан келишилган чеклаш жадвали айрим ҳолларда бузилгани эътироф этилди. Барча нозирларга, абонент бўлими бошлиқларига, назоратчиларга электр энергиясидан қарзи бўлган ёки рухсатсиз электрдан фойдаланаётган шахслар билан ҳеч қандай келишувга бормай, ҳатто ноқонуний ҳаракатлар аниқланса, жиноий жавобгарликка тортиш чоралари қўллаш уқтириб ўтилди. Шунингдек, қиш мавсумида электр узатишда сабабсиз чеклашларга йўл қўймаслик чоралари кўрилди.

Б.БАЙМАТОВ, "Ўзбекэнерго" Давлат акционерлик компанияси "Ўзэнергосотиш" шўъба корхонаси директори".

"2002-2003 йил куз-қиш даврида вилоят истеъмолчилари учун олинган электр энергиянинг 50-55 фоизи аҳоли томонидан истеъмол қилинди. Бунинг сабаби вилоятнинг баъзи туманларида куз-қиш даврида табиий газ таъминоти яхши бўлмаганлигида. Натижада электр энергиясидан иситиш мақсадида фойдаланилди ва истеъмол меъёрдан ортиб кетди. Бу эса энерго блокларда ишлаб чиқарилаётган қувватга нисбатан истеъмол ортиб кетишига олиб келди. Шунинг учун "Фарғона электр тармоқлари" корхонаси томонидан вилоят ҳокимлиги ва тегишли ҳокимликлар билан келишилган ҳолда жойларда жадваллар асосида чеклашлар олиб борилди. Аҳоли хонадонларидаги носоз электр ҳисоблагичлар таъмирланмоқда.

Электр энергиядан фойдаланишда ўғрилик, исрофгарчилик ҳолатлари устидан назорат ўрнатиш кераклиги назоратчиларга алоҳида уқтирилди. Бугунги кунда аҳоли ўртасида электр энергиядан самарали фойдаланиш юзасидан кенг тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

А.ЭРГАШЕВ, Фарғона вилояти ҳокимининг ўринбосари".

Халқ сўзи

Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган

Новвой меҳнатини юзага чиқарадиган тегирмоннинг уни. Шунданми, дастурхонга сингиб пишган, бўрсилдоқ нон тортиқ этаман, деган ҳунарманд, аввало, ун танлайди. Наманганликлар яхши эслашади. Новвойлар яқин-яқингача ҳам Қозоғистон унини талашиб-тортишиб олишарди. Норасмий маълумотларга қараганда, қўшни мамлакатлардан тонналаб хомашё келтириб турилган. Бугун аҳвол бутунлай бошқача. Вилоятда тайёрланган ун ўз эҳтиёжларимиздан ортиб, олис хорижга экспорт қилинаяпти.

ЭКСПОРТДА — НАМАНГАН УНИ

– Маънавий жиҳатдан эскирган бош корхона тегирмони технологик қайта қурилгандан сўнг сифатда ҳам, унумда ҳам кескин ўзгариш ясалди, – дейди «Наманган дон маҳсулотлари» акциядорлик уюшмаси раиси Раҳмонжон Назаров.

Дарҳақиқат, «Чарчаган от билан улоқ чопиб бўлмайди» деганларидек, икки мингинчи йил бошларига келиб, бир кеча-кундузда 250 тонна донни қайта ишлаш қувватига эга бўлган бош тегирмонни юргизиш учун меъёрдаги электр қуввати, ишчи кучи сарфланса-да, натижа 70-80 тоннадан ошмай қолганди. Харажат катталигига қарамай, унум ҳаминқадар бўлган жойда, табиийки, таннарх осмонга сапчийди.

Улар корхонани қайта жиҳозлаш учун Швейцариянинг жаҳонга машҳур «Бюлер» фирмаси технологиясини танлашди. Қатор ривожланган мамлакатларда синовдан муваффақиятли ўтган дастгоҳлар ўрнатилгач, бош корхонанинг лойиҳадаги қуввати тикланибгина қолмай, импорт ўрнини босувчи рақобатбардош уч хил нав маҳсулот тайёрлаш имконияти юзага келди.

Ўн олти ой мобайнида иш жадал олиб борилиб, «Бюлер» технологиясининг ҳаракатга келтирилганига эндигина олти ой тўлган бўлса-да, дастлабки натижалар кишини қувонтиради. Шу муддат ичида тегирмондан чиққан маҳсулот миқдори 30 минг тоннадан ортиб кетди. Уни пулга чақадиган бўлсак, салкам 4,5 миллиард сўмликни ташкил этади.

Мутахассислар янги технологиянинг афзаллиги, энг аввало, тежамкорликда эканини дарров илғаб олишди. Масалан, эски тегирмонда бир тонна ун ишлаб чиқариш учун 126,5 киловатт электр қуввати сарфланган бўлса, эндиликда бу миқдор 98 киловаттга тўғри келаяпти. Шунинг ўзидан яқин 1,5 миллион киловатт ёки 16 миллион 230 минг сўм иқтисод қилинаётир. Буғдойни ювиш мосламасидаги сув сарфи эса қарийб тўрт баравар қисқарди. Бу янгилик йилига 2 миллион 150 минг сўм наф келтиради.

Умуман олганда, илгари бир тонна маҳсулот тайёрлашга 54 минг сўм сарфланган бўлса, янги тегирмон ишга тушиши билан бу кўрсаткич 23 минг сўмга тушди. Натижада йил давомида тежаладиган маблағ 1 миллиард 856 миллион сўмдан ошадиган бўлди.

Даврга мос ҳамқадамлик муваффақият келтиради. Наманган унининг довруғи бунга мисол. Уни республикамизнинг бир қатор вилоятларидан келиб, талашиб-тортишиб сотиб олаётган харидорлари қаторига эндиликда хорижий буюртмачилар ҳам қўшилишди. Куни кеча Болгарияга экспорт бошланди. Мазкур мамлакат билан 100 минг тонна маҳсулот етказиб бериш юзасидан тузилган шартнома ижроси катта миқдорда валюта ишлаш имконини беради.

– Яқиндагина қарзга ботган уюшмамиз молиявий барқарор корхонага айланди, – дейди бош иқтисодчи Ҳошимжон Қозоқов. – Мана, қайта жиҳозлаш ишлари учун олган 1,5 миллиард сўм кредитни деярли узиб бўлдик. Буёғига олинадиган даромаду фойда ўзимизники. Ишчи-хизматчиларнинг манфаатдорлиги ҳам кўтарилиб, ўртача иш ҳақи 33,5 минг сўмга етди.

Ўзгаришлар хорижий сармоядорларни ҳам чорламоқда. Жумладан, Болгариянинг «Ф.К.Морска Фадна» фирмаси ҳамкорлигида макарон ва қандолат маҳсулотлари корхонасини қуришга киришдик. Умумий қиймати 6 миллион 350 минг евро миқдоридаги бу лойиҳани ҳам қисқа фурсатда якунлаймиз.

Наманганда бугун унни экспорт қилишаяпти. Кейинги лойиҳалар рўёбга чиқса, тайёр маҳсулот – макарон ва қандолат ҳам хорижга йўл олади. Буларнинг бари «Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз ва кам бўлмаймиз» шиори остида ишлаётган кўп минг кишилик жамоанинг қутлуғ ният билан изланиб-интилиб меҳнат қилаётгани шарофатидир.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИҚТИСОДИЁТ *янгиликлари*

Қадоқланган «Осиё мевалари»

Навоий шаҳридаги янги «Осиё мевалари» корхонасида бир кунда 350 тоннагача сабзавот ва меваларни қайта ишлаб, қадоқлаш йўлга қўйилди. Италиянинг «EAST FOOD» компаниясидан келтирилган асбоб-ускуналар ёрдамида тайёрланаётган бодринг, помидор консервалари, «ассорти» газаклари, айниқса, харидорларга манзур бўлди. Тез орада бу маҳсулотларни экспортга ҳам чиқариш мўлжалланмоқда.

А. ПИРМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Йўловчилар учун совға

Россия Федерациясининг Тверь шаҳридаги вагонсозлик заводида Ўзбекистон учун махсус тайёрланган энг замонавий тезюрар электропоезд Тошкентга келтирилди. Тажриба сифатида ишлаб чиқарилган бундай поездлардан иккитаси ҳозир «Москва — Санкт-Петербург» йўналишида қатнаяпти. Мамлакатимизга юборилган поезд ҳам барча талабларга тўлиқ жавоб беради. Муҳими, у энг қулай, арзон транспорт воситасидир.

А. АЛИЕВ.

Ахборот-маълумот маркази

"Ўзстандарт" агентлигида Ахборот-маълумот маркази иш бошлади. Унинг раҳбари Анвар Исмоиловнинг айтишича, ҳар қандай давлатда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати, унинг жаҳон андозаларига мос бўлишига алоҳида аҳамият берилади. Сабаби — шундай хусусиятларга эга бўлган моллargина халқаро бозорда ўз харидорини топади. Шу боис агентлик республикамиз корхоналарида стандартлаштириш соҳасидаги илғор халқаро андозаларни жорий этиш, метрология соҳасида миллий эталон базасини яратиш, миллий сертификация тизимини ривожлантириш, савдодаги техник тўсиқларни бартараф этиш борасида қизғин иш олиб бормоқда. Янги марказ эса корхона ва ташкилотлар, вазирликлар, юридик ва жисмоний шахсларга маҳсулотлар сифати ҳамда рақобатга бардошлилигини ошириш бўйича амалий ва услубий ёрдам кўрсатади.

Мақсад Ўзбекистонда халқаро стандартларга мос келадиган, одамларнинг соғлиғига ва атроф-муҳитга зиён етказмайдиган маҳсулотлар ишлаб чиқарилишига кўмаклашишдан иборатдир.

А. МУҲАММАДИЕВ.

Ҳамкорлик самара бермоқда

Польша Республикасининг "Полон Импекс" компанияси Қашқадарё вилоятидаги «Косон ёғ-экстракция" акциядорлик жамиятига 1152,9 минг АҚШ доллари миқдорида сармоя киритган эди. Жорий йилнинг 11 ойи мобайнида ана шу сармоя ҳисобига ташкил этилган «Косон-Полон Оил» қўшма корхонасида 303,1 млн. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Шу билан бирга, польшалик ишбилармонлар билан ҳамкорликда очилган "Шоҳбоз-Шоҳжаҳон" ва "Олтин бошоқ-1" хусусий корхоналарида ҳам электрод ва кунжут креми тайёрланмоқда.

Ўз мухбиримиз.

Сифатли маҳсулотлар — бозорга

Республика Товар-хомашё биржаси Қашқадарё вилояти филиали тадбиркорларининг чинакам ҳамкори ҳисобланади. Улар жорий йилнинг тўққиз ойида турли корхона ва ташкилотлар, ишлаб чиқарувчилар билан 5 миллиард 367 миллион сўмлик савдо битимларини имзолаб, бозорларимизни арзон ва сифатли маҳсулотлар билан тўлдиришга катта ҳисса қўшдилар. Айни кунларда филиал томонидан ташкил этилган доимий ишловчи савдо ярмаркасида турли маҳсулотлар савдоси амалга оширилмоқда.

СУРАТДА: биржанинг вилоят филиали директори Эшдавлат Тожиев ва тадбиркор Тошмуҳаммад Ризаев савдо ярмаркасидаги тайёр маҳсулотларни кўздан кечиришаяпти.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ПАХТА ҲАЖМИ МУҲИММИ ЁКИ ТОЛА?

Мулоҳаза

Юртимиз мустақилликка эришганидан кейин ғўза экиладиган майдонлар маълум даражада қисқартирилиб, ғалла ва бошқа экинларни кўпроқ ерга экиш имконияти туғилди. Шу боис пахтачиликни ривожлантиришнинг бундан буёнги асосий йўли — бу соҳадаги ички имкониятларни излаб топиш билан бирга, фан ютуқларини кенг жорий қилишдир.

Маълумки, кейинги ўн йил мобайнида республикамиз бўйича ўрта ҳисобда ҳар гектар ердан олинган пахта толаси 6,9-7,5 центнерга тўғри келмоқда. Тараққий этган мамлакатларда эса бу кўрсаткич 11-12, айримларида ҳатто 14-15 ва ундан ҳам ортиқ центнерни ташкил этмоқда.

Агар биз мақбул ғўза навларини оқилона жойлаштириб, тола ҳисобида ҳосилдорликни гектарига бир центнерга кўпайтиришга эришсак, мамлакатимизда мавжуд майдонлардан камида 140-150 минг тонна, борди-ю, 5-6 центнерга оширилган тақдирда, қўшимча 650-800 минг тонна тола оламиз.

Ана шу мақсадга эришиш учун республикамизда имкониятлар борми? Албатта, бор. Кейинги йилларда генетик-селекционер олимларимизнинг тинимсиз изланишлари натижасида ғўзанинг серҳосил, эртапишар, тола чиқиши юқори бўлган "Юлдуз", "Наманган-77" ва истиқболли "Меҳр", «С-6532", "Ан-415", "Меҳнат", "Хазина", "Бахт", "Навбаҳор", "Арғумон", «Ан-417» ва бошқа навлари яратилди. Бу навларнинг ҳар тонна хомашёсидан камида 370-420 кг. тола олинади.

Шу ўринда табиий савол туғилиши мумкин: у ҳолда, нима учун ана шу навлар давлатимиз хазинасини янада бойитиш имконини берадиган даражада кенг далаларда экилмаяпти? Назаримда, бунинг бирдан-бир сабаби — режанинг тола маҳсулоти ҳажми бўйича эмас, балки пахта хомашёси ҳажми бўйича белгиланганлигидадир!

Шу боис хўжаликлар, толасининг чиқишидан қатъи назар, тош босадиган навларни экишни маъқул кўрмоқдалар. Албатта, бундай йўл тутиш иқтисодий жиҳатдан давлатга ва халққа наф келтирмайди. Республикамизда ҳозир тола чиқиши кам, кечпишар ғўза навлари катта майдонларда экилиши туфайли, ҳар йили ўртача 350-400 минг тонна пахта толаси йўқотилаётгани фикримизнинг тасдиғидир. Бу муаммони муваффақиятли ҳал қилиш учун қуйидагиларни амалга ошириш лозим, деб ўйлайман:

Аввало, тола ва чигитидан ёғ чиқиши юқори, тезпишар, хомашёсининг ранги ниҳоятда оқ бўлган ғўза навларига кенг йўл очиш учун режалаштиришда бутун дунёда бўлганидек, тола ўлчовига ўтиш маъқул. Агар ана шундай йўл тутилса, экилаётган ғўза навларининг сони кескин камаяди. Хўжаликлар дарҳол тола чиқиши яхши бўлган ғўза навларини экишга киришади. Шу билан бирга, ширкат ва фермер хўжаликларига аниқ режа асосида буюртма белгиланса ва уларни рағбатлантириш учун ҳар гектар ердан олинадиган тола маҳсулотининг 7-8 центнерини давлат буюртмасига, қолган қисмини эса эркин нархда сотиш учун хўжаликлар ихтиёрига қолдирилса, бу жамоаларга ҳам катта фойда келтиради.

Тўлиқ тола ўлчовига ўтадиган бўлсак, республикамизда ғўза экиладиган ер майдони 1300000 гектарни ташкил этиб, тола ҳосилдорлиги камида гектарига 9,5-10,0 центнерга етказилса, 1.235-1.300 минг тонна тола олиш имконияти яратилар эди. Натижада 200 минг гектар сувли ер иқтисод қилинади ва шунча майдонда бошқа экинлар ўстириш мумкин!

Хўжаликларда тезпишар, серҳосил, чигитининг таркибида ёғ миқдори, тола чиқиши ва сифати юқори бўлган ғўза навларини жорий қилиш орқали ғўза-беда, ғалла-ғўза, шунингдек, дуккакли, сабзавот-полиз ва озуқабоп экинларни муттасил алмашлаб экиш технологиясини қўллаш ўз навбатида тупроқ таркибини микроэлементларга бойитади. Ерни соғломлаштириш ҳисобига эса қўшимча равишда яна 750-800 минг тонна ва ҳаттоки, ундан кўпроқ пахта толаси олиш имкониятига эга бўламиз. Айни пайтда алмашлаб экишни йўлга қўйиш туфайли ғўза, беда, ғалла, чорвачилик, сабзавот-полиз ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари кўпаяди.

Остон ЖАЛИЛОВ,
ЎзФА академиги,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби.

«Мен мусулмон бўлиб туғилганман, мусулмон бўлиб ўламан».

Ислом КАРИМОВ

МИЛЛАТ РУҲИГА

Ихлос

2003 йилнинг 27 ноябри – Ийди Рамазоннинг учинчи куни. Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримовнинг Бухорои Шариф тупроғида қайта қад ростлаган икки муборак қадамжо – Абдулхолиқ Ғиждувоний ва Хўжа Баҳоуддин Нақшбанд мажмуалари зиёратига келиши кутилмоқда. Президент Ғиждувоний зиёратгоҳини кўриб, кейин Баҳоуддин Нақшбандга — асосий анжуман ўтадиган даргоҳга келади. Мамлакат раҳбари ташрифи учун ҳамма нарса тахт қилинган. Тошкентдан ва вилоятлардан борган уламолар, тарихчи ва тасаввуфшунос олимлар, хорижий меҳмонлар, Бухоро жамоатчилиги — ҳамма Баҳоуддин Балогардон ҳоки ётган тупроққа катта руҳий тадорик ва ихлос-ла қадам қўяди. Одамлар икки-учтадан бўлиб қадамжони зиёрат қилар эканлар, улар ўртасидаги суҳбат пировардида муштарак мавзуга бориб тақалади: Бундан бир-икки йилгина аввал бу жойлар қай аҳволда эди, даҳрий шўро замонида-чи?

Бизнинг ҳамроҳимиз Жондор тумани ҳокими Ҳолмурод Жумабоевнинг тўлқинланиб айтаётган гапларига қулоқ тутамиз:

— Мана шу турган жойимизда не воқеаларнинг гувоҳи бўлмадим. Шўро тузуми ўзини охирги кунларигача бизнинг руҳимизга эгалик қилишини қўймади. Шу Коғон райони бошқарувида хизмат қиламан денг. Мана шунақа улуғ айём — Ҳайит кунлари тўғридан-тўғри Масковнинг ўзидан келган топшириқни бажаришга сафарбар қилинамиз. У пайтда турфа аҳмоқона топшириқлар кўп бўлардию, лекин буниси ҳаммасидан аввал юракка юк бўлиб тушарди. Яъни биз арафа куниёқ шу мозорот дарвозаси олдида қўриқчилик қилиб, зиёратга келаётган халқнинг йўлини тўсишимиз, одамларни худди қўйдек олдимизга солиб қувишимиз талаб қилинарди. Алҳамдулиллоҳ, мусулмонмиз - одамларга иложи борича қаттиқ гапирмасликка уринамиз, зиёратгоҳнинг ўзида эмас, нарироқда – тут пайкаллари орасига бориб, бировнинг кўзига кўринмасдан дуои фотиҳа қилиб кетаверишларини маслаҳат берамиз...

У ёғини сўрасангиз, одамлар талпинаётган зиёратгоҳнинг ўзи бирор инсофли топилармикин деб, мадад сўраб ингранаб ётарди. Атроф-жавонибни одамнинг бели баравар ёввойи ўт қоплаган, шу яқин қишлоқлардаги савобталабларга бу ерни тозалаб, тартибга келтиришга рухсат, берилмас, гўё бу жой қанча харобалашса, даҳриёна сиёсат учун шунча яхши эди. Баҳоуддин Нақшбанд қабри атрофига қурилган масжидларга "Коммунизм" колхозининг тонналаб сунъий ўғити тўлдирилган, бу ердан беш-олти чақирим нарига ўткир қўланса ҳид таралиб турарди. (Айрим кўзи очиқ одамлар буни тагдор қилиб "коммунизмнинг ҳиди" деб қўйишарди.)

Яратганга шукрки, юртимизни мустақил кўрмоқ ҳаммамизга насиб этди. Президентимиз бошқа зиёратгоҳлар қатори Баҳоуддин Нақшбанд ҳазратлари хилхонасини обод қилиш ташвишига тушдилар. Шу жараёнда бўлиб ўтган бир воқеа ҳеч ёдимдан чиқмайди.

1993 йилнинг сентябрь ойи эди. Президентимиз улуғвор ва гўзал бир қандилни Тошкентдан шу зиёратгоҳнинг энг муаззам гумбазига осиш учун юборди. Таъмир ишлари тугай деб қолган пайтда қандилни юқорига кўтара бошладик. Шу пайт унинг занжири бирдан узилдию маҳобатли қандил пастга қараб кетди. У билан бирга бизларнинг ҳам юрагимиз қанчалар шувиллаб кетганини тасаввур қиларсиз. Буни қарангки, ҳов юқоридан тушаётган қандил хонақоҳнинг тош полига 2-3 метр қолганда бир нозик электр симига илинганча осилиб, тўхтаб қолди...

Орадан уч кун ўтиб таъмирлаш ишларининг боришини билиш мақсадида барча вилоятлар ҳокимларини ёнига олиб, Президент келди. Ҳамма жойни синчиклаб кўрди, зарур кўрсатмалар берди, Қуръон ўқилиб, фотиҳалар қилинди. Хонақодан чиқиб кетаётган жойида бир қайрилиб гумбазга қараб қолдию, бизларга савол берди:

— Мен жўнатган қандилни нега осмадинглар?

Ҳамма жавоб кутиб менга қаради. Мен ҳаяжондан зўрға ўзимни босиб:

— Гумбаз қандилни қабул қилмади, — деб жавоб бердим.

Президент бошқа гап айтмай, Баҳоуддин Нақшбанд масжидининг имом-хатиби Бобожон домланинг қўлтиғидан олиб, ичкари кириб, Яратганга узоқ дуо қилдилар.

У ердан чиқаркан, "Қани, энди яна бир ҳаракат қилиб кўринглар-чи" дея биз билан хайрлашди.

Худонинг қудрати билан ўшандан кейин қандил осонгина масжид гумбазига осилди ва ҳамон шу ерда нур сочиб турибди...

Асосий мезон — одамийлик

Мавриди келди, келинг, эътиборли таълимотлардан бири – тасаввуф тўғрисида қисқача мулоҳазага берилайлик. Бу таълимот одам руҳияти ва қалби билан мустаҳкам алоқада бўлиб келгани туфайли ҳам маданий тарихимизда алоҳида ўрин эгаллайди.

Тасаввуф ботин, яъни инсон ички олами ҳақидаги илмдир. Шу боис сўфийлар бу илмни илми ҳол (руҳият илми) деб атаганлар.

Алоҳида уқтириш жоизки, сўфийлар шариатни асло инкор этмаганлар. Аммо тоату ибодатни адо этиш билан чекланмасдан, балки Аллоҳ каломининг мазмун-моҳиятига чуқурроқ кириб бориш, инсон ва Яратган орасидаги муносабатни теран англаш, Илоҳни чин дилдан севиш ва қалбни тозалаб, уни Худонинг уйига айлантиришни орзу қилганлар. Бундай ёндашув юзаки, чала диндорликни рад этиб, унинг ўрнига бутун вужуди билан Худога интилиб, ахлоқий покланиш, инсон сифатида камол топиб, юксалишга, маънавий чиниқишга олиб келади. Ана шу ғоя замирида Комил инсон тушунчаси ривожлантирилган.

Комил инсон – софлик ва шафқат тимсоли. У шариат ва тариқатда етук инсон бўлиб, умрини одамларни тўғри йўлга бошлаш, фитна ва жанжаллар, уруш-қирғинларнинг олдини олишга бағишлаши лозим. "Комил инсон учун одамлар орасида яхшилик уруғини сепиш ва ёмонликлар, жаҳолатга қарши курашишдан кўра фойдалироқ ибодат йўқдир" (Азизиддин Насафий).

Шу маънода яхшилик қилишга доимий қарздорлик ҳис қилиб яшайдиган замондошимизнинг ҳар бир амалига баракаи азимни Яратганнинг ўзи ато этиши шубҳасиздир.

Нажмиддин Кубро, Абдулхолиқ Ғиждувоний, Баҳоуддин Нақшбанд, Хўжа Аҳрори вали ана шундай Комил инсонлар, халқни эзгу мақсадлар сари етаклаган руҳоний пирлар эдилар. Ҳазрат Баҳоуддин Нақшбанд таълимотида охират ва дунё, илоҳийлик ва дунёвийлик бирлашиб кетади. У инсонни ҳам жисман, ҳам руҳан тарбиялар, ҳалол меҳнат билан кун кўришни, ободончилик ва яратиш ишлари билан шуғулланиб, Аллоҳни қалбда олиб юриш, бир нафас ҳам Уни унутмасликни уқтирган. Нақшбандия ва умуман хожагон тариқатининг тамойиллари ҳам айни шу мақсадга йўналтирилган. Яъни Аллоҳ ёди билан нафас олиш, ватанни севиб сафар қилиш, обод этиш, манманлик, кибру ҳавони тарк этиб, руҳиятни поклаш, ўз-ўзини назоратга олиб, қилаётган ишларининг Аллоҳга ва инсонларга қанчалик хуш келишини аниқлаш.

Ана шулар асосида "Дил ба ёру даст ба кор" (Дилинг Худо билан, қўлинг иш билан банд бўлсин) шиори майдонга ташланган эдики, бу, тарки дунёчилик ғоясини ҳам, текинхўрлик ва таъмагирликни ҳам рад этарди. Тасаввуф аҳли ҳаётга, жамият ва инсон масалаларига кенг қараганлар. Бу чин маъноси билан инсонпарварлик таълимотидир. Чунки сўфийлар, гарчи чин мусулмон сифатида шуҳрат қозониб, ислом дини тозалиги учун курашган бўлсалар-да, аммо ҳеч қачон ўзга динларни камситмаганлар. Аксинча, улар барча динларни Худо сари олиб борадиган турли йўллар ва воситалар деб қараб, хоҳ насроний бўлсин, хоҳ буддавий ёки зардуштий бўлсин, эҳтиром ва ҳурмат билан муносабатда бўлганлар. Тасаввуфни обдон ўрганган инглиз олими Р.Николсон бундай ёзади: "Мусулмон бўлиб туриб, барча динлар ва мазҳаблар билан муроса ва мадора қиладиган ҳамда ўзаро кечиримлилик, меҳрибонлик асосида яшайдиган жамики кишилар, гарчи расман сўфий бўлмасалар ҳам, улар (амалда) сўфийдирлар".

Ана шунинг учун ҳам тасаввуф ва тариқат ақидапараст фундаменталистларга ёқмаган. Абдулваҳҳоб ва унинг издошлари тасаввуфни исломга зид, бидъат таълимот деб, унга қарши жиҳод эълон қилдилар, улуғ шайхларнинг мақбараларини вайрон этиб, китобларини ёндирдилар. Улар қабрларни зиёрат қилиш, авлиёга ихлос қўйишни куфр, Аллоҳга ширк деб айтадилар. Бу бориб турган калтабинлик ва динни ҳам, инсон психологиясини ҳам тушунмасликдир. Зеро, одамлар авлиёлар, шайхларни зиёрат қилар экан, улар воситасида Аллоҳга эътиқодларини изҳор этадилар, бу орқали диний туйғулар қондирилади, исломга муҳаббат кучаяди. Тасаввуфнинг Комил инсон ғояси айниқса, диний ақидапарастлар ғазабини келтиради. Зотан бунда улар инсоннинг эрки ва тараққиёти ифодаланганини ҳис этадилар. Чунки ақидапарастлик — қип-қизил жаҳолатдан бошқа нарса эмас. У инсонни бир муте қул, тақдирнинг ўйинчоғи деб қарайди, инсон қалби, маънавий эҳтиёжлари билан мутлақо ҳисоблашмайди. Фундаменталистлар тасаввуф таъсирида шаклланган адабиёт, фалсафа ва санъатдан ҳам воз кечиш, умуман ақл ва ҳис билан яратилган жамики нарсаларни нобуд этишни талаб қиладилар. Шу боис ҳам сўфийлар ақидапараст шахсларни жоҳил ва думбул одамлар деб баҳолаганлар. Ақидапарастлик одамлар орасига низо уруғини сепса, тасаввуф уларни руҳан бирлаштириш ғоясини илгари суради.

Тасаввуфни диний бағрикенглик таълимоти, инсон камолотига йўл қидирган ҳамда жаҳолатга қарши курашиб келган маърифий таълимот, деб атаймиз. Ушбу таълимот бугунги Ўзбекистоннинг миллий-маънавий юксалишининг асосларидан бири сифатида танланиши табиий ва Юртбошимизнинг улуғ шайхларимиз руҳи покларини эъзозлаб, уларнинг мозоротларини обод этиб зиёратгоҳларга айлантираётгани, асарларини кенг тарғиб этишга раҳнамо бўлишида катта маъно бор. Биз исломни шу муборак зотлар таълимоти билан қабул қилганмиз ва севганмиз. Ислом динининг ҳақиқий моҳияти бизнинг юртимизда кенг ўрганилган ва маданий ҳаётимизга сингиб кетган экан, биз бу меросни кўз қорачиғидай асраймиз, унга чанг солган ёвуз кучларга қарши курашдан чарчамаймиз.

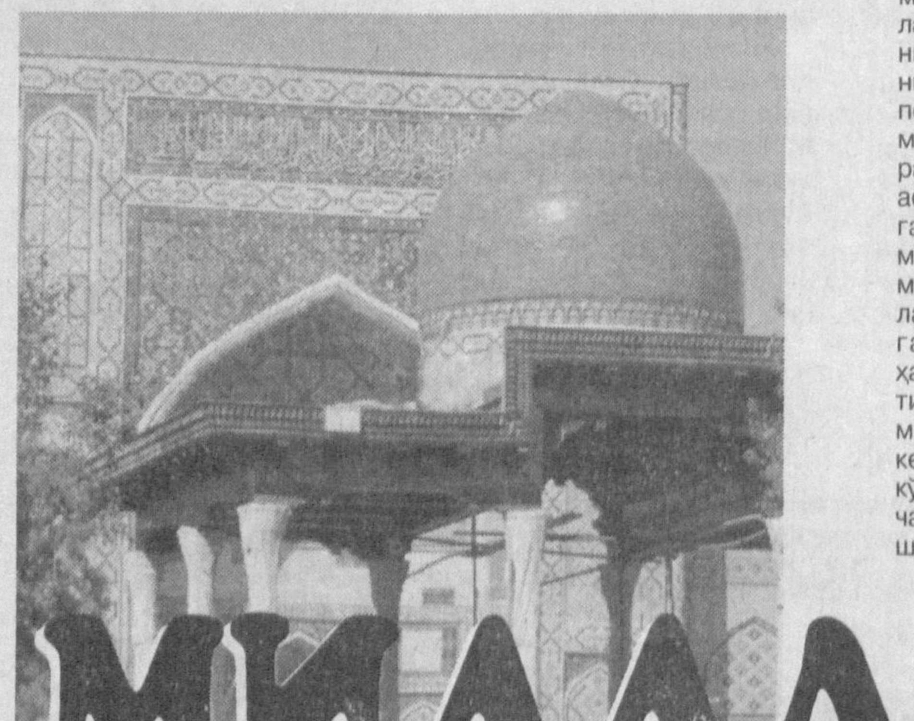

Жаҳолатга қарши – маърифат

Яна Хожа Баҳоуддин Нақшбанд зиёратгоҳига қайтамиз. Президентимиз ўз нутқида бир муҳим гапга алоҳида урғу берди. Мана ўша гап:

"Мен Ўзбекистон тарихидаги шу каби олижаноб ишларни халқимизнинг нафақат мамлакатимиз, балки бутун дунёда ислом динини асраш ва ҳимоялашга қўшаётган ўзига хос ҳиссаси, динимизга нисбатан турли бўҳтонлар уюштираётган, унинг обрўсини тўкишга уринаётган кучларга қарши аниқ ва амалий жавоби, деб қабул қилишингизни истардим".

Шу йилнинг октябрь ойида Ўзбекистонга АҚШнинг Р.Никсон номидаги аналитик Маркази ҳузуридаги "Халқаро хавфсизлик ва энергетика" дастури директори Зейно Баран хоним ташриф буюрди. У сафардан қайтиб боргач, Вашингтондаги аналитик Марказда ўтказилган илмий семинарда қилган ҳисобот докладида Ўзбекистонда ислом динидаги бағрикенгликни қўллаб-қувватлаш, тарихан вужудга келган анъанавий исломий қадриятларни тиклаш, диний таълимни йўлга қўйишда эришилган муваффақиятларга юксак баҳо берди. З.Баран семинарда иштирок этаётган АҚШ Конгресси, Давлат департаменти, Пентагон, Адлия вазирлиги, халқаро ташкилотлар вакиллари ва дипломатлар эътиборини айни соҳада Ўзбекистон тажрибасини жиддий ўрганишга чақирди. "Жаҳон" ахборот агентлиги мухбири билан қилган суҳбатида у, жумладан, шундай дейди:

"Ўзбекистон ҳаётининг барча соҳаларида қўлга киритилган ютуқларни, афсуски, АҚШда ҳамма ҳам яхши билмайди. Мен АҚШга шундай қатъий ишонч билан қайтдимки, ислом дини демократия ғоялари ва иқтисодий ислоҳотлар билан уйғун кела олиши борасида Ўзбекистон бутун Марказий Осиё мамлакатлари учун ибрат намунаси бўла олади. Ҳозир ғарб мамлакатлари ва АҚШ афкор оммасига чинакам исломий қадриятлар билан уни бузиб кўрсатаётганлар орасидаги фарқни изоҳлаб бериш ниҳоятда муҳимдир. Буни худди Ўзбекистонда қилинаётгани сингари тегишли адабиётларни чоп этиш, Қуръонни тўғри таржима қилиб, тўғри талқин этиш орқали амалга ошириш мумкин. Иймоним комилки, динга муносабат борасидаги Ўзбекистоннинг ҳозирги тажрибалари анъанавий исломни чуқурроқ тушунишимиз учун бизга ёрдам беради".

Дарҳақиқат, Афғонистондаги аксилтеррор ҳаракатлари ва Ироқдаги мустабид тузумга қарши олиб борилган кураш жараёни шуни яна бир бор кўрсатмоқдаки, бутун дунёга таҳдид солаётган бу ёвуз кучлардан фақат қурол, куч ишлатиш йўли билангина қутулиб бўлмайди. Бутун тараққийпарвар инсоният, ёвуз кучлар зулми остида қолган халқлар мавжуд ғайриинсоний режимларни ағдариб ташлашда ҳарбий кучга таянишни тўла қўллаб-қувватлаган бўлса, ундан кейинги воқелик бу кураш жабҳасини маънавий-маърифий соҳага кўчиришни, айни миллатлар – мусулмон аҳолисининг ижтимоий-руҳий ҳолати, миллий қадриятлари билан ҳисоблашишни талаб қиляпти.

Демак, бутун дунёга жиддий хавф солаётган, инсониятнинг маданий тараққиёти йўлида катта ғовга айланаётган диний экстремизм, фундаментализм ўзини турли йўллар билан намоён этаётган экан, унга қарши кураш усуллари ҳам хилма-хил бўлиши, бу кураш мунтазамлик касб этиши лозимдир. Халқимиз тўнкани кетмон билан қазиб олса, кўлга кирган зирапчани игна билан чиқаради. Ҳар бир дарднинг давоси ўзгача. Модомики, жаҳолат аввало инсон онгу шуурига ўрнашар, айнан шу ерни макон тутар экан, ундан қутулишнинг энг тўғри йўли онгга таъсир қилмоқ, уни турфа тазйиқлардан асрамоқдир. Юқорида Хожа Баҳоуддин Нақшбанд зиёратгоҳи шўро замонида қай ҳолга солинганини бекорга эсламаганимиз йўқ. Бу мўътабар жойни ташландиқ ҳолга келтиришга уринган шўровий мафкурачилар, аслида, ҳазрат қабригагина эмас, балки миллат онгига ҳам зуғум қилган эдилар. Зиёратгоҳ ва унинг атрофини ёввойи ўт босиши — халқ хотирасининг қоронғулашуви, зиёдан бебаҳра қолиши дегани эди. Бу ерга эътиборсизликнинг тарғиб қилиниши — миллатнинг шонли ўтмишига беписандликнинг авж олдирилишини англатарди. Зиёратгоҳ йўлининг тўсилиши — миллий ўзликка қайтиш эшигининг тамбаланиши эди..

Демак, бу зиёратгоҳларнинг обод этилиши — инсон қалбининг ободлиги учундир. Уларнинг тозаланиб, покланиши онгу шууримизга ўрнашиб олган даҳриёна қарашлардан форий бўлишга даъватдир. Бу жойларга эътибор миллат руҳиятига эътибордир. Зиёратгоҳлар йўлининг очилиб кенгайтирилиши дину диёнат томон олиб борадиган йўллардаги эмин-эркинликдир.

Айни мақсадларнинг эзгулиги ва ортга қайтмаслигига яна бир далил қилиб, юртимиздаги асосий зиёратгоҳларнинг давлат томонидан таъмирланиб, Ўзбекистон Мусулмонлари идораси тасарруфига фойдаланиш учун берилаётганини кўрсатиш мумкин.

Энди Президентимизнинг мана бу самимий сўзларига эътибор беринг:

"Сизларга очиқ айтсам, Баҳоуддин Нақшбанд бобомизнинг мана шу муборак қадамжосини обод қилиш фикри кўп йиллардан буён ҳаёлимни банд этиб келарди.

Ҳар сафар шу муқаддас даргоҳни зиёрат қилганимда, ўзимни шу буюк зотнинг руҳи олдида қандайдир қарздор деб ҳис этардим".

Англаш қийин эмаски, бу турли нокас кимсалар томонидан топталган тарих олдидаги, халқ хотираси олдидаги, миллий маънавият олдидаги қарздорлик ҳиссидир.

Абдулхолиқ Ғиждувоний ва Баҳоуддин Нақшбанд ҳазратлари замонидан буён бу юртни

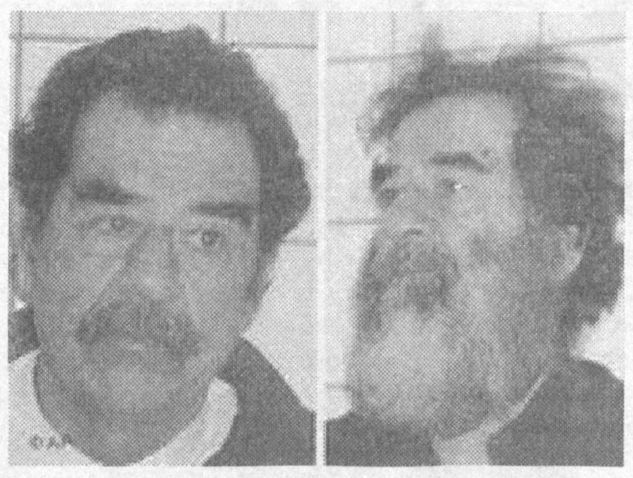

Диктатор қўлга тушди

Ироқнинг собиқ президенти Саддам Ҳусайн ўтган шанба куни кечқурун Тикритда америкалик ҳарбийлар томонидан ҳибсга олинди. Амалиёт пайтида у қаршилик кўрсатмаган ва ўзини жуда чарчаган одамлардек тутган. У билан яна бир неча сафдошлари ҳам қўлга тушган.

Шу йилнинг 9 апрелида, Бағдодни коалицион кучлар эгаллаганидан сўнг Саддам Ҳусайн яширинган эди. Уни ушлаш учун кўплаб махсус амалиётлар ўтказилди. Шу аснода 22 июль куни мамлакат шимолидаги Мосул шаҳрида унинг ўғиллари Удай ва Кусай ўлдирилди. Диктаторни қўлга олиш қийинлашгач, уни ушлашда ёрдам берган киши учун 25 миллион доллар пул ваъда қилинди. Лекин бу уринишлар шу кунгача самара бермаётганди. Мана, ниҳоят давлатни бошқарган пайтда ироқликларга зулм ўтказиб, уларнинг ҳаётини заҳарлаган ва бутун дунё осойишталигига таҳдид солган Саддам Ҳусайн қўлга тушди.

АҚШ армияси генерал-лейтенанти Рикардо Санчеснинг айтишича, собиқ диктаторни ҳибсга олиш амалиётида америкалик махсус хизмат, муҳандислик қўшинлари ва 4-пиёда дивизиянинг 600 нафардан зиёд ҳарбийлари иштирок этди.

Маълум бўлишича, Ҳусайн Тикритдан 16 километрча узоқдаги Ад-Даур шаҳрида ертўлада яширинган экан. У ўзи туғилиб ўсган шаҳарда тарафдорлари кўп бўлиши ва улар собиқ президентни яширишларига умид боғлаган бўлса, ажабмас. Америкалик ҳарбийлар собиқ диктаторни излаб бир уйга киришганида, қимматбаҳо тамакининг ҳиди эътиборни тортган. Шу зайлда улар ертўлани текширишганда Ҳусайнни топишган. Унинг ёнидан иккита автомат, тўппонча ва 750 минг доллар пул топилган. Ҳибсга олинган пайтда у соқол қўйган ва жуда озиб кетган экан. Ҳарбийлар қўлга олинган киши диктаторга ўхшашмас, айнан Ироқнинг собиқ президенти эканини билиш учун уни ДНК-тестидан ўтказишди. Тестлар эса у Саддам Ҳусайн эканлигини тасдиқлади.

Ироқ Бошқарув кенгаши мамлакат халқига мурожаат билан чиқиб, Саддам Ҳусайн ҳибсга олингани ва у қаттиқ назорат остида сақланаётганини маълум қилди. Бу хабарни ироқликлар мамнуният билан кутиб олдилар. Минглаб бағдодликлар кўчаларга чиқиб, хушхабарни нишонлай бошлашди.

— Биз бу воқеани тўйдек нишонлаяпмиз, — дейди кирқуклик Мустафо Шариф. — Ниҳоят бизни бу жиноятчидан халос қилишди.

Саддам Ҳусайннинг қўлга олиниши ҳақидаги хабарни жаҳон ҳамжамияти ҳам илиқ кутиб олди. Германия ва Франция етакчилари АҚШ президенти Жорж Бушни Ироқ собиқ диктаторининг ҳибсга олиниши билан табрикладилар. Жак Ширак махсус мурожаатномада «Бу воқеа Ироққа барқарорлик ва демократия келтириши»ни билдирди.

— Ҳусайннинг қўлга олиниши билан Ироқ тарихидаги диктаторлик даври якунланди, — деб қайд этди Франция ташқи ишлар вазири Доминик де Вильпен.

Буюк Британия Бош вазири Тони Блэр ҳам шу муносабат билан чиқишида «Бу Ироқ халқи учун жуда яхши хабар. Узоқ вақтдан буён ироқликлар қалбида диктаторнинг яна қайтиб келиши ҳақидаги хавф сақланиб турганди. Энди у йўқ бўлди. Ҳусайннинг қўлга олиниши, мамлакат халқига нисбатан жиноятлар учун собиқ диктатор устидан суд жараёни ўтказишга имкон бериши»ни таъкидлади.

АҚШ президенти Жорж Буш мамлакатнинг барча телеканаллари орқали намойиш қилинган телемурожаатида Саддам Ҳусайн суд олдида жавоб беришини маълум қилди. Унинг айтишича, собиқ диктаторнинг ҳибсга олиниши озод Ироқ тараққиёти учун муҳим аҳамият касб этади.

— Саддам Ҳусайннинг қўлга олиниши Ироқда террорчиликка қарши кураш тўхтатилади дегани эмас, — деди яна Буш. — Бу кураш биз ғалаба қозонмагунча давом этади.

Салим ДОНИЁРОВ.

ОЛАМ НАФАСИ

Янгиликлар, воқеалар, далиллар

Луйа Жирға иш бошлади

Афғонистон конституциясини қабул қилиш мақсадида Кобулда Бутунафғон Олий форуми – Луйа Жирға иш бошлади. Унда 32 ҳудуддан 450 делегат, Ўтиш Ислом Афғонистон ҳукуматидан 50 нафар делегат иштирок этишмоқда. Биринчи кун делегатлар форум раисини сайлаб, Луйа Жирға иш тартибини белгилаб олдилар. Мамлакатнинг бундан буён «Афғонистон Республикаси» ёки «Афғон Ислом Республикаси» деб номланиши устида кетган баҳс-мунозаралар давомида делегатлар икки гуруҳга бўлиниб кетдилар. Форум 9-10 кун давом этиши кутилмоқда.

Баҳс мунозарага элтади

Германия канцлери Герхард Шрёдер матбуот орқали чиқиш қилиб, мамлакатда ижтимоий ҳимоя ислоҳотини ўтказиш ва солиқларни камайтириш юзасидан мухолифатчилар билан мунозара ўтказилишини маълум қилди. Унинг сўзларига қараганда, солиқлар жиддий тарзда камайтирилмай, режа асосида амалга оширилади. «Бир нарсани айта оламанки, мухолифатчилар билан бу борада ўзаро келишувга эришилади», деди Шрёдер журналистларга.

Суиқасд уюштирилди

Покистоннинг Равалпинди шаҳрида президент Парвиз Мушарраф кетаётган кортеж кўприкдан ўтаётганда тўсатдан портлаш содир бўлди. Оқибатда ҳеч ким жароҳатланмади. Давлат раҳбари мазкур портлашни ўзига нисбатан уюштирилган суиқасд эканлигини таъкидлади. Айрим манбаларда қайд этилишича, диний экстремистик ташкилотлардан бири Покистон ҳукуматининг терроризмга қарши олиб бораётган сиёсати учун ушбу террорчиликни уюштирган.

Депутатлар учрашуви

Бу ҳафта Кавказорти давлатлари: Озарбайжон, Грузия ва Арманистон парламентларидан ўттизтадан депутат Шотландияда учрашадиган бўлишди. Лондондаги LINKS нодавлат ташкилоти ҳамда Шотландия парламенти ташаббуси билан ўтказилаётган мазкур тадбирдан мақсад Кавказорти давлатлари парламентлари депутатлари ўзаро фикр алмашиб, минтақа давлатлари орасида йиғилиб қолган муаммоларни биргаликда муҳокама қилишади ва шу йўл орқали зиддиятларни бартараф этишади. Бундай зиддиятларга Тоғли Қорабоғ ва бошқа иқтисодий, ижтимоий ҳамда экологик муаммоларни киритиш мумкин.

Санкция лойиҳаси тасдиқланди

АҚШ президенти Жорж Буш Сурияга қарши қўлланадиган санкция лойиҳасини тасдиқлаб имзо чекди. Дамашққа қарши бундай жазо чораси қўллаш таклифини АҚШ Конгресси анчадан буён президентга билдириб келмоқда эди. Сурия террорчилик гуруҳларни қўллаб-қувватлаётгани, Ироққа ноқонуний қурол-яроғ етказиб бераётгани, Ливандан қўшинини олиб чиқиб кетмаётгани ҳамда оммавий қирғин қуролига эга бўлишга интилаётгани учун АҚШ шундай қарорга келишга мажбур бўлди. Мабодо юқоридаги шартлар бажарилмас экан, Сурия билан алоқалар тўхтатилади ва санкция кучга киради.

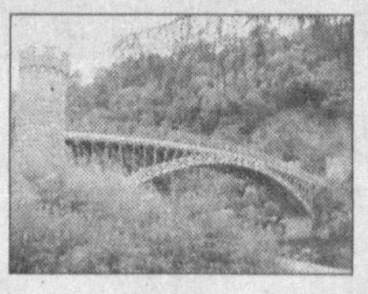

Ўтган ҳафта охирида иттифоқнинг янги конституцияси юзасидан умумий келишувга эришиш учун аъзо давлатлар вакиллари яна бир бор учрашишди. Брюсселда бўлиб ўтган икки кунлик саммитда ЕИ нинг барча аъзолари иштирок этиб, Европа мамлакатларини бир оила каби ҳаракат қилишни таъминловчи янги ЕИ конституцияси лойиҳасини муҳокама қилишди. Кузатувчиларнинг фикрича, мазкур йиғилишда лойиҳа муҳокамаси охирги босқичга кўтарилиши тахмин қилинганди. Аммо у аъзо мамлакатлар ўртасида катта тортишувларга сабаб бўлди. Кўпгина жаҳон оммавий ахборот воситаларида келтирилишича, Европа Иттифоқининг янги аъзолари иттифоқ учун яна бир муаммо келтириб чиқариши мумкин.

Овозлар қандай бўлинади?

Европа Иттифоқи аъзолари ўртасида бу масала катта тортишувга сабаб бўлди

Мабодо ҳозирги конституция лойиҳаси ўзгартириладиган бўлса, бозор муносабатларида илгарилаб кетган давлатлар, жумладан Франция, Германия вакиллари ўтказилаётган музокараларни ҳатто тўхтатишни таҳдид оҳангида билдирдилар.

Испания ва Польша аъзо давлатлар ўртасида овозларни мутаносиб тарзда бўлинишига қаршилик қилмоқда. Бу нарса германияликларда катта норозилик кайфиятини уйғотмоқда. Агар ҳар бир давлат аҳолисига қараб овозлар бўлинадиган бўлса, Мадрид ва Варшава ҳеч қанча овозга эга бўлмайди.

Уларни ташвишлантираётган муаммо биргина бу эмас, балки ЕИда катта улушга эга бўлган давлатлар тақсимланадиган янги ваколат орқали нисбатан кичик мамлакатлар ҳукуматидан ҳокимиятни олиб қўйиши мумкинлигидир. Яъни янги тизим жорий қилинадиган бўлса, иттифоқда тош-торозиси оғир бўлган давлатлар — Буюк Британия, Франция, Германия ва Италиянинг бошқа кичик давлатларга қараганда таъсири ошиб кетади.

Францияда чиқадиган «Интернэшнл гералд трибьюн» газетаси мазкур тортишувни аъзо давлатлар ўзаро бир-бирларини яхши тушуна олмаяпти, дея баҳолади. Бундан ташқари, газета Мадрид ва Варшава иттифоққа қўшилишни истаса-да, аъзо давлатлар ўртасида овозлар бўлиниши уларнинг жиддий хавотирига сабаб бўлмоқда, деб бу икки давлатни ёқлади.

Жак Ширак гарчи бошқа давлатлар рози бўлса-да, Польша ва Испания ўтказилаётган музокараларни гўё тақиқлашга ҳаракат қилаётгандек, дея ўз мулоҳазасини билдирди.

Иккинчи тарафдан Буюк Британия илгари сураётган нуқтаи назар ҳам саммитда каттагина тортишувларга сабаб бўлди. Тони Блэр Жак Ширак ва Герхард Шрёдерга тушунтиришича, Лондон тарафи конституциядаги вето қўллашда миллий ҳуқуқ бериш бандидан воз кечиш таклифига рози эмас. Англия Бош вазири бу масалага ижобий қарамоқда.

Шу каби кескин тортишувлардан сўнг Италия вакили саммит иштирокчиларини иттифоқ тақдирига бефарқ қарамасликка чақирди.

— Баҳс-мунозаралар ҳақиқатан ҳам кескин руҳда ўтди. Кечаги Европа 25 ҳукуматдан иборат Европа Иттифоқига айланмоқди. Бу жуда катта ўзгариш. Энди биз иқтисодиёт ва хавфсизлик борасида жиддий ўйлаб кўришимиз лозим. Чунки бу иттифоқ миқёсида жуда самаралидир. Албатта, бу фақат менинг фикрим эмас, — деди Тони Блэр.

Бундан кўринадики, конституция лойиҳасида келтирилган барча бандлар юзасидан ўзаро бир тўхтамга келиш жуда мушкул. Еврокомиссия раиси Романо Проди Италия телевидениесига берган интервьюсида, иттифоқнинг эртанги тақдиридан ташвишда эканлигини билдириб, шундай деди: «Европа Иттифоқи конституция лойиҳаси тексти юзасидан тезроқ бирор мустаҳкам фикрга келиши лозим. Қандайдир арзимаган масалалар устида тортишиб ўтиришга йўл қўймаслигимиз керак».

Умумий конституция йўқлиги туфайли юзага келаётган баъзи муаммолар эса бир йил давомида яна қайтадан янгиланиши аниқ. Бундан ташқари, Европа Иттфоқи аъзолари учун ҳар бирининг ҳуқуқини таъминловчи умумий конституция зарурати ўтган йиллардан кўра ҳам янги йилда катта эҳтиёж сезилади. Сабаби келаётган йилда иттифоқ аъзолари 15 давлатдан 25 тага кўпаяди.

Шундай қилиб, ЕИ конституция лойиҳаси муҳокамаси натижасиз тугади. Италия Бош вазири Сильвио Берлускони лойиҳа муҳокамаси бир мунча муддатга қолдирилганини эълон қилди.

Юнус БЎРОНОВ.

САДОҚАТ

не-не ҳукмдорлар сўрамади. Амир Темур, Мирзо Улуғбек сингари бунёдкорлар нафақат улуғвор иншоотлар билан юртни обод айладилар, балки миллат руҳиятининг устунлари мустаҳкам бўлиши йўлида қайғурдилар. Дарҳақиқат, Соҳибқирон бобомизнинг "Биз ким..." дея бошланувчи машҳур хитоби замирида ҳам савол, ҳам даъват, ҳам ифтихор жамул-жамдир. Зеро, Юртбошимизнинг "Ҳар бир инсон қурувчи бўлиши керак", деган таъкидлари остида фақат маҳобатли иморатлар қуришгагина эмас, балки инсон кўнглидаги бунёдкорлик, миллат қалбининг ободлиги, диёнат устунларининг тикланишига даъватни кўрмоқ лозим.

Афсуски, ўтмиш йўлларимиз ҳар доим ҳам ёруғ, текис ва обод бўлган эмас. Бу халқ темурий шижоатдан бебаҳра, миллий ғурур кўчасидан ўтмаган, энг баланд тахтга даъвогар бўлиб туриб, бурнидан нарини кўрмаган подшоҳлару амирларнинг ҳам кўпини кўрди. Уларнинг бири яхлит мамлакатнинг пароканда бўлишига тек қараб турган бўлса, бошқаси фақат ҳарамини кенгайтириш ташвиши билан яшади...

Энди Хожа Баҳоуддин Нақшбанд зиёратгоҳидаги анжуманда иштирок этган, бу ерда амалга оширилган савобли ишлардан тўлган кўнглини Юртбошимизга самимий сўзлар билан тўкиб солган Ўзбекистон мусулмонлар идорасининг Фарғона вилоятидаги вакили Собир қори Иминовга қулоқ тутамиз:

"Бизнинг ота-боболаримиз, бизга насиҳат қилган, илм ва маърифат тарқатган алломаларимизнинг йиллар давомида етолмаган орзусини Сиз гапирдингиз. Қанча одамлар қон ютиб, йиғлаб, ханафия мазҳабига мувофиқ дин ишини ушлаб кетишликни орзу қилиб, шу орзуга эришолмади. Аллоҳга беадад шукурлар бўлсинким, мустақиллик бизга насиб этганидан кейин, алҳамдулиллоҳ, бизга динимизни, ўзимизнинг азалий, бутун оламга, бутун халқларга адолат билан муомала қиладиган бир ҳақ йўлни, ота-боболаримизнинг қилган ҳақ йўлини, яъни ханафия мазҳабига мувофиқ динимизга амал қилишликка Аллоҳ Сиз бошчилигингизда йўл очиб берди. Энди бунинг шукронасини асло-асло Аллоҳга айтиб чарчамаймиз.

Мана, динимизнинг ҳимоясини қиляпсиз. Аллоҳ йўлида, ҳақ йўлдан кетишимизга ўзингизнинг улуғ сифатларингиз билан мадад беряпсизми, Сизга Аллоҳнинг ўзи мададкор бўлсин!"

Сизга Аллоҳнинг ўзи мададкор бўлсин!

Энди айтинг – Нақшбанд ҳазратларининг асрлар қуму тупроғи остида кўмилиб, унутилиб кетган муборак қадамжолари пойдеворининг Юртбошимиз қадам-ла ўлчаб, қоғозга чизиб кўрсатган жойдан чиққани шу мададнинг, Аллоҳ амрининг ихлосли кўнгилдаги акси эмасми!? Мана шунинг эътирофи:

"Илоҳий куч мени шу нарсага зўрлагандек... Пок бўлиб сўрасанг, Аллоҳ берар экан. Яратганнинг ўзи мададкор бўлар экан".

"Бу дунёда кимдир қурар, кимдир бузар бемалол", дейди шоир. Қай бир қалби кўр кимса ўтган аср – шўро замонида Бобур Мирзонинг Сулаймон тоғ бағрига қургани ажойиб кўшкини бузиб ташлашга буйруқ берган бўлса, XXI аср тонготарида бошига яшил салла ўраган толиблар раҳнамоси мингйиллик маданият нишонаси – Будда ҳайкалларини замбаракдан ўққа тутади. Демак, нур бор экан, соянинг бўлиши ҳам муқаррардир. Чин эътиқод бор экан, жаҳолатдан мудом огоҳ бўлиш ҳам фарздир.

Бу соҳада олдимизда турган улкан вазифаларни Президент лўнда ва тушунарли тарзда шундай ифодалайди:

"Бутун жаҳон биздан ўз сўзимизни айтишимизни, ўз тафаккуримизни намоён этишимизни талаб қилмоқда. Бошқа халқлар, бошқа миллатлар бизга ётсираб-беписанд қарамаслиги, балки бизни эътироф этиши, бизни эҳтиром этиши керак. Биз ана шу юксак муносабат ва ҳурматга лойиқ бўлишимиз даркор".

Бизнинг ўз сўзимиз

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 11 йиллигига бағишланган йиғилишда юрт раҳбари бутун миллат номидан яна бир бор ўз сўзимизни айтди. У ҳам бўлса ҳеч кимнинг етовига тушмасдан, ҳамма соҳада миллий манфаатлардан келиб чиқиб, ички ва ташқи сиёсатни юритиш, иқтисодий ва маънавий-руҳий ҳаётни ташкил этиш. Бугунимиз ва келажагимизга дахлдор бу бунёдкорлик ишлари кимгадир кўз-кўз қилиш, мақтаниш учун кўл учида қилинаётган ишлар бўлмай, балки узоқ истиқболни ўйлаб режалаштирилаётгани билан ҳам аҳамиятлидир. Бу ишларнинг муҳим йўналишларидан бири мамлакатимизнинг маънавий-руҳий ҳаётига дахлдор.

Маълумки, бу соҳа ниҳоят даражада кўпқирралилиги, мураккаблиги ва нозиклиги билан алоҳида диққат талаб қилади. Шу ўринда, биргина демократик қарашлар билан миллий қадриятлар ўртасидаги муносабат масаласига тўхталсак. Бизнинг тушунишимизча, демократиянинг яшовчанлиги унинг турли шароитларга мослашиб кетиши ва миллий хусусиятларни инкор этмаслиги, аксинча, миллийлик билан уйғунлаша олиши билан белгиланади. Аслида бағрикенгликни қадрлайдиган демократия миллий хусусиятларга нисбатан ҳам ўз бағрикенглигини намойиш этади. Миллий хусусиятлар билан омухта бўлган демократия эса демократик қурилишдаги ранг-барангликни келтириб чиқаради. Шу боис биз янги тараққиёт йўлини танлаганимизда ҳам ўзбеконаликдан воз кечиш эвазига демократик қарашларни ўзлаштиришни асло мақсад қилмаганмиз. Бошқача қилиб айтганда, мингйиллик илдизларга эга маънавий-руҳий дарахтни қўпориб ташлаш эвазига кўзни қамаштирадиган номаълум ниҳолга эътиқод қўйиш бизнинг аъмолимиз эмасдир. Зеро, бизнинг йўқотадиган нарсамиз – мустаҳкам маънавий томирларимиз, не-не суронли асрлар тўфонларидан бизни миллат сифатида эсон-омон олиб ўтган ўлмас қадриятларимиз бор. Демократияни эса биз мана шу кўҳна тарихга эга маънавиятимиз дарахтига пайванд қилиш имконияти борлиги учун ҳам танлаганмиз. Шу боис, демократиянинг даражасини миллий хусусиятлардан чекиниш даражаси билан ўлчаётган кимсаларга ўз сўзимизни айтишга ҳақлимиз.

Ўзларини диний ақидапарастлик ва терроризмга қарши курашаётган, дунёвий демократик тузум тарафдорлари деб кўрсатаётган халқаро ташкилотлар ва жамғармалар, хорижий ташкилотларнинг баъзи вакилларига, халқнинг миллий қадриятлари, урф-одатлари, ўй-ҳислари, одоб-ахлоқи, орномусини ҳисобга олмай, баъзида эса бу қадриятларни Ғарб демократиясига қарши қўйиб, ўзларини гўёки инсон ҳуқуқлари ҳимоячиси қилиб кўрсатмоқчи бўлаётганларга айтадиган гапимиз шу: Сиз ўзингизни бу ҳаракатларингиз билан диний ақидапарастларнинг мусулмонлар орасидаги мавқеини ошираётганингизни, бутун бошли миллатлар ва халқларнинг демократияга бўлган ишончини сўндираётганингизни тушунасизми-йўқми?

Бемаза қовуннинг уруғидек кўпайиб кетган, ўзини инсон ҳуқуқларининг холис ҳимоячиси деб таништирадиган хорижий ташкилотлардан айримларининг "Маҳалла давлатнинг тазйиқ кўрсатувчи идорасига айланяпти", деган нағмаларига қаранг. Нима эмиш, эр-хотин ўртасида тушунмовчилик, жанжалли масалалар кўтарилганида, уларнинг судга эмас, маҳаллага мурожаат этишлари "инсон ҳуқуқлари бузилиши" экан.

Шу даъво муносабати билан бир мулоҳазага тўхталиб ўтсак. Маълумки, бизда маҳалла институти кеча пайдо бўлган нарса эмас. Афсуски, шўро замонида бу тузилма жамият бошқарувидан мутлақо мосуво қилиб қўйилди, уни майда-чуйда масалаларда ҳар қандай шўро идораси талаб қилиши мумкин бўлган маълумотнома – справка ёзиб бериш пунктига айлантирдилар. Бунинг натижаси эса тарихимизда умуман учрамаган тирик етимларнинг кўпайиши, кишилар ўртасидаги меҳр-оқибатнинг кўтарилиши, "сен менга тегма, мен сенга тегмайман" деган қарашнинг кенг тарқалиши билан ўзини намоён этди.

Бугун биз миллий турмуш тарзимизга етказилган мана шу захани даволаш мақсадида эканмиз, бу эзгу ниятимиздан ҳам кир қидираётган, уни ўз манфаатига мос тор қарашларидан келиб чиқиб баҳолашга уринаётган "инсон ҳуқуқлари ҳимоячилари" ҳаракатларига тушуна олмаймиз. Ахир қай бир ғарб давлати бир жинсли никоҳларга кенг йўл очиб беришни ўзига эп кўраётган бўлса, бошқа бир "маданиятли миллат" вакиллари эса демократияни дўконга қип-яланғоч ёпирилиб кириб, қўлига кирган нарсани олиб кетиб, тубан нафсини қондиришдан иборат деб тушунаётган бўлса, биз уларнинг бу ишига аралашмаётганимиз бизнинг айни борада умуман фикрга эга эмаслигимизни англатмайди-ку. Кунора такрорланиб турган бундай ҳолатлар борасида биров бизнинг фикримизни сўраб ўтиргани йўқ-ку. Нега энди инсонпарварлик руҳи уфуриб турган ўз миллий қадриятларимизни қайта тиклаш йўлида қилаётган ҳаракатларимиз бошқаларнинг уйқусини қочириши керак? Ахир ўз фикримизни бировга зўрлаб тиқиштириш ниятидан узоқлигимиз ҳам бизнинг демократияни теран тушунишимиз белгиси эмасмикин?..

Хўш, оилавий можароларни ҳал қилишда маҳалла кўмагига таянишни "инсон ҳуқуқларининг бузилиши" дея талқин этаётган бу жаноблар Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 64- ва 66-моддаларини қандай тушунишар экан? Эслатиб ўтамиз: бу моддаларнинг бири "Ота-оналар ўз фарзандларини вояга етгунларига қадар боқиш ва тарбиялашга мажбур"лигини қатъий белгиласа, яна бири "Вояга етган, меҳнатга лаёқатли фарзандлар ўз ота-оналари ҳақида ғамхўрлик қилишга мажбур"лигини уқтиради. Бояги кимсалар халқимизга хос хислатларга таяниб яратилган Асосий Қонунимизнинг бу моддаларини ҳам "шахсга нисбатан зўравонлик" деб шарҳлашдан тоймасалар, ажаб эмас.

Ҳамма гап шундаки, "оппонентларимиз"нинг кўзи ёзилган, бировнинг бошига уриш учун қўлга дастак қилиш мумкин бўлган қонун-қоидаларнигина кўради. Ҳолбуки, бизнинг халқимизда қалб кўзи билан кўриладиган, миллат руҳиятига сингиб, унда мингйиллик тажрибалар асосида мукаммал сайқал топган, ёзилмаган турмуш қоидалари ҳам мавжуддир. Унга кўра, оилавий тушунмовчиликлар дарров эл орасида дастурхон қилинмайди, эр хотиннинг, хотин эса эрнинг устидан пинҳона ариза ёзиб кўчага ҳовлиқмайди. Модомики, бу оила аъзоларининг ҳар иккиси маҳалла-кўй кўзи олдида вояга етган, уларнинг феъл-хуйидан айнан шу маҳалладагилар ҳаммадан кўра яхшироқ хабардор экан, энг муҳими эса, уларнинг муқаддас никоҳига шу кишилар гувоҳ бўлган эканлар, пайдо бўлаётган жанжалнинг олдини олишга маҳалланинг кўмаклашуви тўғрироқ ва самаралироқ бўлиши табиий-ку.

Демократияни "тушуниш"нинг яна бир кўринишига қаранг. Марказий Осиё давлатлари орасида сўров ўтказган бир хорижий ташкилот хулосасига кўра, гўё Ўзбекистонда аёллар ҳуқуқи кўпроқ поймол қилинар эмиш. Энди "текширувчилар"нинг бундай хулосага келишига асос бўлган саволларига эътибор беринг: "Оила катталари Сизнинг калта кўйлак кийишингизга қаршилик қилишадими?", "Кечқурун истаган вақтингизда уйдан чиқиб кетишингиз мумкинми?", "Телевизорда истаган фильмингизни, жумладан, беҳаё фильмларни ҳам кўриш имкониятига эгамисиз?" Ўйлаб кўрайлик: чинакам ўзбек қиз-жувонлари бу саволларга қандай жавоб беради? Қандай жавоб берса, уларнинг эркинлиги намоён бўладию, қай жавоблари уларни "ҳуқуқсиз" деб эълон қилинишига "асос" бўлади?

Тасаввур қилиш қийин эмаски, ўзларига аёлларимиз ҳуқуқининг ҳимоячиси ролини даъво қилаётган кимсалар фақат ва фақат ўз тушунчаларидан келиб чиқиб бу масалага ёндашадилар ва юқоридагидек "кашфиёт"ни топадилар.

Албатта, умуминсоний қадриятларни биз ҳам тан оламиз. Лекин, ўз навбатида, юқорида тилга олганимиз тасаввуф таълимотининг буюк ғоялари айнан умуминсоний қадриятларга мос келишини ҳам айтиб ўтмай иложимиз йўқ. Шу нуқтаи назардан биз демократик қарашларни сув қилиб ичиб юборган, уларни ўз аъмолига айлантиргану, лекин қалби миллий қадриятлардан бебаҳра қолган одамни ўзбек деб, комил инсон деб айта олмаймиз.

Юқорида халқимиз табиатига хос бўлган туйғу ва маънавий кўникмаларни ҳамма вақт ҳам қоғозда акс эттириб бўлмаслиги тўғрисида гапирдик. Бугина эмас, ҳатто қоғозда акс эттириш мумкин бўлган иймон, инсоф, ор-номус, шарм-ҳаё, иффат, андиша, ихлос, меҳр ва мурувват сингари ўнлаб миллий хислатлар борки, жуда кўп тилларда уларнинг таржимаси ҳам йўқлиги бояги "аналитиклар"ни ўйлатиши лозим эди, бизнингча. Ахир улар инсон ҳуқуқи ҳақида гапиришяпти-ку, улар инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишмоқчи-ку? Ахир одам боласининг, жумладан, она табиатнинг мўъжизаси бўлмиш аёлнинг ҳам чин инсоний ҳуқуқлари айнан шулар эканлигини уларга тушунтириб бўлармикан? Сўзга кўчмаган қадриятларни тушунишни улардан кутиб балки биз хато ҳам қилармиз.. Бу қадриятларни тушуниш учун фақат ўзбек бўлиб туғилиш керакдир, балки.

Инсон инсондан тафаккури, дунёқараши билан фарқ қилади. Агар кимлар учундир фақат ўзини ўйлаб, индивидуалистик ва эгоистик дунёқарашга асосланиб яшаш яхшироқ ва қулайроқ туюлса, албаттаки, бу – уларнинг ҳуқуқи. Уларнинг бу ҳуқуқига дахл қилишни биз хаёлимизга ҳам келтирмаймиз. Бизнинг халқимиз азалдан жамоавий турмуш қоидаларига амал қилиб, шу кунларга етди ва бундан кейинги ҳаётини ҳам айни шу тамойил талаблари билан боғлайди. Бизнинг бир боламизга етти маҳалла ота-оналик қилиши бирортамизга малол келмайди, келинимиз ахлоқи учун қўни-қўшни ҳам ўзини жавобгар ҳис қилишини фақат яхшилик аломати деб биламиз, фарзандимизнинг ножўя қадамидан қўшнимиз бизни вақтида огоҳлантирса, унга фақат раҳмат айтамиз. Биз инсонга хос ва мос ҳаёт деб мана шунақа ҳаётни тушунамиз ва уни ҳар томонлама рағбатлантирамиз. Зеро, бизнинг аждодларимиз иймонли ҳаёт кечириш деганда айнан шундай турмушни тушунганлар ва, Худога шукурки, кам бўлмаганлар.

Президентимиз "Миллатни асраш керак" деган ғояни қайта-қайта уқтиришдан чарчамайди. Миллатни асраш – унинг дину диёнатини, иймон-эътиқодини, ахлоқ-одобини, бугунга қадар етишган маданий даражасини асраш демакдир. Ўтмишда юртимизга бостириб келган ҳар қандай мустабид борки, биринчи навбатда, миллий қадриятларни оёқости қилишга, миллат руҳини синдиришга ҳаракат қилган. Бугун биз XXI асрда яшаяпмиз. Шунга мос равишда бизнинг руҳиятимизга нисбатан қилинаётган маънавий-мафкуравий экспансиянинг ҳам усуллари, йўллари тобора нозиклашиб, "маданийлашиб" бораётгани ҳам сир эмас. Турли кинофильмлар, телевидение кўрсатувлари ва радио эшиттиришлари шаклида, газета-журналлар, Интернет тармоғи ва бошқа йўналишларда узлуксиз равишда тиқиштирилаётган, бизнинг миллий тушунчаларимизни барбод этишга, мафкуравий иммунитетимизни сусайтиришга, ёшларимизни дурагайлаштиришга қаратилган тажовузларни кўриб-билиб турибмиз. Бугунги кунда бутун дунёда инсон қалби учун шиддатли кураш кетаётганини ҳам яхши тушунамиз. Демократия ниқобидаги нафсга қулликни, дин ниқобидаги жаҳолатни тарғиб этишдан кўзланаётган, узоқларга кетадиган манфаатларни теран англаймиз. Ва буларнинг барига нимани, қандай қудратни қарши қўйиш лозимлигига ҳам ақлимиз етади. Бу, биринчи навбатда, халқимизнинг ор-номуси, диний ва дунёвий эътиқоди, маърифатини ўзида мужассам этган маънавий қудратидир.

Сир эмаски, айрим кучлар томонидан "демократия тарғиботи" шаклида амалга оширилаётган ишлар тўғридан-тўғри Ғарб турмуш тарзининг зўрма-зўраки тиқиштирилишига айланиб кетяпти. Бир пайтлар "жаҳон пролетариати инқилоби" қандай экспорт қилинган бўлса, бугун беҳаёлик, уятсизлик, шафқатсизлик ва зўравонлик сингари ноинсоний тушунчалар шундай экспорт қилиняпти. Бу "экспорт"нинг айрим кучлар томонидан "ҳақиқий демократия" деб номланаётгани айни тушунчанинг обрўсини тўкишдан бошқа нарса эмаслиги ҳам кундай равшан. Қолаверса, бу ҳаракатлар кеча ёки бугун бошланмагани ҳам маълум.

Бундан икки аср муқаддам яшаб ижод қилган фаранг адиби Маркиз де Саднинг номини кўпчилик эшитган, албатта. "Садизм" термини айни шу ёзувчининг исмидан олинган. Унинг, хусусан, "120 дней Садома", "Философия в будуарах" сингари тубандан-тубан китобларида инсон боласи ҳайвондан-да баттарроқ, шармандалироқ ҳолатларда тасвирланади, жинслараро муносабатларда ҳеч қандай шарм-ҳаёга, одоб-ахлоққа тўғри келмайдиган манзаралар чизилади, ҳатто (астағфурулло!) одамнинг чиқитини еб роҳатланиш мумкинлиги тарғиб этилади...

Бир қарашда руҳий алжирашдек туюладиган бу асарларнинг мағзида эса, де Сад яшириб ўтирмагани мана бундай ғоявий-мафкуравий мақсад ётади:

"Биз, – деб ёзади "инсон руҳининг инженери" бўлмиш ёзувчи юқорида эслатилган "Фоҳишахоналар фалсафаси" асарининг бир жойида, – бундан буён дунёни забт этмоқ учун беҳисоб қўшин билан узоқ ҳудудларга ҳарбий ҳужум уюштиришимиз, жангдан сўнг ўлган аскарларимиз этиги бегона юртларда чириб битиши мутлақо шарт эмас. Агар менинг китобларимга ўхшаш асарларда тасвирланган яшаш тарзи ва ахлоқни(?!) бутун дунёга аста-секин муваффақиятли тарғиб қила олсак, шу орқали у ерларда яшовчи одамлар қалбини эгалласак, уларни жисман маҳв этишга ҳеч қандай ҳожат қолмайди. Қалби бизнинг қўлимизга ўтган халқларнинг ўзи, ихтиёрий равишда, оёғимиз остига юкиниб келадилар, бизга қул бўладилар..."

Аёлларимизнинг инсоний ҳуқуқларига ҳимоячи чиқаётган муҳтарам "соц.опрос"чиларимиз, ҳарқалай, де Садни биздан кўра кўпроқ ўқиган кўринадиларки, унинг мақсад-моҳиятини бутун дунёга жозибали шаклларда тушунтиришга кучаняптилар. Албатта, уларни ҳам тушуниш мумкин. Ахир бошқа "устоз" кўрмаганларидан кейин...

Шукурки, бизнинг устозларимиз, таълим ва тарбия талаб қилиб борадиган мактабларимиз мутлақо бошқа. Де Садни устоз қилиб олганларнинг хуружларига биз устозимиз Нақшбанд ҳазратларининг ғоялари билан жавоб берамиз. Демократия ниқоби остида Ғарб турмуш тарзи ва қадриятларини бутун дунёга тарғиб қилгучиларга жавобан биз ўлмас миллий қадриятларимизни асраб-авайлаймиз. Боз устига, бу қадриятлар умуминсоний демократик тамойилларга қарши бўлмай, аксинча, уларни янада бойитишга ва такомиллаштиришга олиб келади, деб биламиз. Диний-экстремистик жаҳолатга жавобан динимизнинг софлигини сақлаш орқали маърифатли кураш олиб борамиз. Хулоса қилиб айтганда, бундай оммавий маданий экспансияга қарши туриш қудратига эга маънавий-руҳий қувват соҳиби эканмиз, уни тарғиб қилишдан, ривожлантиришдан, бутун дунёга кўз-кўз этишдан андиша қилиб ўтириш вақти эмас. Ки, андишанинг номини қўрқоқ қўймасинлар..

Абдуазимхўжа ШЕРЗОДХЎЖА ўғли.

Таълим — келажак пойдевори

Деновда бир мактаб бор. 1-умумий ўрта таълим мактаби деб аталадиган бу даргоҳ 460 ўринли. Биносини ҳашаматли десак, муболаға бўлар. Лекин — кўркам. Оддий меъморий андозалар асосида қурилган мактабнинг ичкариси ҳам одмигина. Бироқ эндигина таъмирдан чиқарилганга ўхшайди — деворлар, пол ва пойгаклар ялтиллаб турибди. Мактабнинг ҳар бир синф хонасида тароват.

— Бу тароват ўқувчиларимизнинг одобидан, — дейди директор ўринбосари Маҳбуба Зиёмиддинова. — Улар деворга, партага чизмайдилар. Дарахтдан биронта баргни узиб олмайдилар. Қайси бир куни мактабга келган «комиссия» сигаретининг қолдиғини гултувакка ташлаган экан, бир ўқувчи қизимиз «комиссия»га намойишкорона уни тувакдан ташқарига чиқариб ташлади...

ДЕНОВ МАКТАБИ

Зиёмиддинованинг айтишича, мактаб маъмурияти таъмир учун ота-оналарни безовта қилмайди. Бюджетга қўл чўзмайди. Маблағни ўзи топади. Масалан, деворга илинган маълумотномадан биз мактаб бултур ўз лимонзоридан ярим миллион сўм, буғдой, маккажўхори экилган майдонларидан ҳам ярим миллион сўм даромад олганлигини ўқиб билдик. Ҳатто, ўз кучлари билан компьютер синф ташкил қилибдилар. Спорт залини намунали равишда жиҳозлаб қўйибдилар. Футбол, волейбол, баскетбол ўйингоҳлари ҳам чимланган, чизиқ тортилган.

Мактабнинг ёши олтмишдан ошган директори Хосият Қораева бўлса:

— Ободонлаштириш юмушларимиз кундалик йўл-йўлакай қилинаётган ишлар, ташвишимиз, дардимиз — таълим-тарбиянинг сифати, — дейди.

Қораева «Институтни битирдим. Мени ишга оласиз», деган дипломлиларнинг ҳаммасига ҳам синфхона эшигини очиб бермас экан. Директорнинг, умуман, жамоанинг ўз имтиҳони — чиғириғи бор. Ишга киришдан олдин диплом кўтариб келган мутахассис диктант ёзади. Масала ечади. Унинг ҳуснихатига, овозига, гапириш, ўзини тутиш тарзига эътибор берилади. Таълим-тарбия дегани ахир алоҳида салоҳиятни талаб қилади. Ўқитувчига — устозига ўқувчи эргашсин. Қалбида устозимдай бўлайин, деган орзу уйғонсин. Иш ана шунда қовушади.

Таълим-тарбияга қолганда Қораева юз-хотирчилик, келишувчилик, муроса-мадорани ўйламайди. Саводи ҳаминқадар ўқитувчини «чаламулла» дейди. «Ўзлаштириш» деган ақиданинг изидан қувмайди. Ўқувчи билими, иқтидорига қараб баҳоланади. Бироқ, сен уқувсизсан деб «икки» баҳо олганни сафдан чиқариб қўймайди. Иқтидорли ўқувчига «беш» қўйиш осон. Ўқитувчи бўлсанг, ҳаракати суст шогирдни тетапоя қил! Бу — Қораеванинг талаби. Иш услуби.

4-синф ўқувчиси Маҳлиё Шоназарова билан гаплашамиз. 400 та шеърни ёддан билади. Ҳалитдан жаҳон адабиёти дурдоналаридан бохабар. Муниса Рўзиева ҳам 4-синфда ўқийди. Математикага қизиқади. Шеър ёзади. Нияти ҳозирдан чакки эмас: Америкага бориб ўқиш.

***

Ёлғиз отнинг чанги чиқмас, деган гапимнинг мазмунини туман халқ таълими бўлимининг мудири Юсуф Саннаев илғаб олади.

— 89 та умумий ўрта таълим мактабимиз бор, — дейди у. — Мактабгача ва мактабдан ташқари муассасаларимиз, ҳаммаси таълимнинг малакали ташкил этилиши жиҳатидан Қораеванинг мактабига ўхшайди.

Бундан уч-тўрт йил аввал тадбиркор — «Лочин» фермер хўжалиги бошлиғи Аҳмад Нарзуллаев Орол деган қишлоққа дангиллама мактаб қуриб берди. Нарзуллаевга «Ўзбекистон Қаҳрамони» юксак унвони берилгани ҳақидаги хушхабардан, бизнингча, ҳаммадан ҳам «орол»ликлар, Қаҳрамон қурган мактабнинг ўқувчилари хурсанд бўлдилар. Ўша мактабнинг ўқувчилари билан бугун гаплашиб кўринг: уларнинг ҳар икковининг биридан «Мен Аҳмад акадек тадбиркор бўламан», деган жавобни эшитасиз. Мана сизга меҳнат авлодларни бир-бирига туташтириб турадиган ип. Бир-биридан фахрланиш туйғуси.

Нарзуллаев «Орол»да бошлаган хайрли иш ибрат бўлиб, туманга кейинги йили ҳомийлар томонидан яна иккита мактабга янги иморат қуриб берилди. 8 та мактаб тубдан таъмирланди. Ўқувчиларнинг ўзлари ўз синфларида гуллар ўстириши русумга кирди. «Тила тилагингни» деган ҳикматли гап бор. Бу — синов гап. Одамнинг кимлиги унинг тилагида намоён бўлади. Деновда, топганимиз болаларимизники, ўқувчиларимизники, деган тилаклар, эзгу мақсад сифатида шакллана бошлади. Тилаги улуғ одамларнинг ишлари бугун ҳатто, хорижлик дўстларимизнинг диққатини тортмоқда. Масалан, 78-мактабга яқинда Япония гранти ҳисобидан 58 минг АҚШ доллари қийматидаги ўқув жиҳозлари жойлаштирилди. Американинг СНЕ ҳамкорлик ташкилоти 11-мактабни таъмирлади. 80-мактабга бўлса Осиё ривожланиш банки ҳисобидан 100 минг долларлик жиҳозлар ўрнатилиб, бу ерга масофадан туриб ўқитиш жорий этилмоқда. 36, 27-мактабларнинг чет тили ўқитувчилари А.Нурмуродов ва Д.Муҳиддиновлар АҚШ ҳамкорлик ташкилоти АКСЕЛСнинг ғолиби бўлдилар. Деновлик 15 нафар талаба бугун жаҳоннинг энг нуфузли дорилфунунларида таҳсил кўрмоқда.

Касбини ўз қалбининг бир бўлаги деб билган одамгина ўзини аямай ишлайди», — Хосият Қораеванинг бу гапини энди такрорлаётганлар бошқа мактабларда ҳам оз эмас.

– Ўғилларим Феруз, Хуршидларга 77-мактабда Бибинор Қорақулова таълим берди. Қорақуловага қойил. Унинг қўлида таълим олганлар, шубҳасиз, олий ўқув юртларига ўқишга кирадилар, – дейди деновлик Эътибор Хўжаева.

82-умумий ўрта таълим мактабидагиларнинг кўпчилиги бўлса химия фанига қизиқишади. Бу мактаб химия ўқитувчиси Омон Караматовни «Деновнинг Беруний»и деб улуғлашади. Караматовдан сабоқ излаб шогирдлар узоқ-узоқлардан келадилар. Шундай! Ота-она бугун фарзанди учун муносиб устоз изламоқда, топмоқда.

Туман ҳокими Абдулҳаким Эшмуродов 19-мактабдаги таълим жараёнини эринмасдан таҳлил қилганини эшитиб, тўғриси, кўнглимиз равшан тортади. Мактабга, таълим-тарбия ишига раҳбарнинг кўзи ўнг бўлса, ота-она болалари тақдирига, таълимига қизиқса, ўқитувчи юрагидан сачраган оташ ёш қалбларда орзу-ният гулханларини ловуллата билса, мактаб ўқувчиси Бахтиёр Назировга ўхшаган болаларимиз Қуръони Карим ва «Ҳуқуқимиз асослари» деган мавзуларда рисолалар битса... биласизми, эртанги кун — келажагимиз кўзларимизга ёруғ кунлар оғушида кўрина бошлангандай бўлади.

Олимжон УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Меҳримиз сизга, болажонлар!

Ўзбекистон Бадиий академиясида бу сафар очилган кўргазма аввалгиларидан фарқ қилди. У етук мусаввирлар асарларидан эмас, бу оламга улкан орзулар ила кириб келаётган болаларнинг илк ижод намуналаридан ташкил топган эди. Тадбир Кўқон шаҳридаги «Иқтидор» номли ногирон болаларни қўллаб-қувватлаш маркази ташаббуси билан ташкил этилганди.

Кўргазма

Қатор осиғлиқ турган суратлар киши эътиборини ўзига тортади. Ногиронлар аравачасида ўтирган болакай, унинг боши узра дўппи шаклидаги соябон, атрофида эса Миср пирамидалари бўй чўзиб турибди. Дафъатан қараган кишига бу тушунарсиздай, ҳатто қизиқ туюлади. Расм остидаги исм эгаси — Ўктам Мамадиевни меҳмонлар орасидан қидира бошладик. Жажжи кўзларида ажиб бир вазминлик акс этган Ўктамдан суратга изоҳ сўраймиз.

— Биласизми, асардаги бола Мисрга боришни орзу қилади ва унга етади ҳам. Бошидаги дўпписи эса уни бегона юртларда барча ёмонликлардан асраб, унга соябон бўлиб турибди.

Эндигина ўн тўртни қаршилаб, катталардек фикр юритаётган бу ёш истеъдод эгасининг иқтидорига ҳавас қиласиз.

Кўргазмадаги тасвирлар эгаларига қараб туриб, биз томонимиздан ҳадя этилган озгина меҳр ҳам улар учун бир дунё қувонч эканини англаймиз. Шу мурғак болалар ҳаётга умид кўзи ила боқиб турганида улардан меҳримизни дариғ тутмайлик.

Муборак ОХУНОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

CAAPAD

PARTNERSHIP IN ACADEMICS AND DEVELOPMENT MICRO FINANCE PROGRAM

VACANCIES

«Академик таълим ва ривожлантириш бўйича ҳамкорлик» (АҚШ CAAPAD ташкилоти ваколатхонаси) микромолиялаштириш дастури гуруҳ, якка тартибда ва кичик қарзлар ажратиш йўли билан Ўзбекистонда кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга молиявий кўмак бериб келмоқда. Дастурнинг бош офиси Тошкент шаҳрида жойлашган. Тошкент ва Самарқанд шаҳарларида минтақавий бўлимлари фаолият кўрсатмоқда. Ҳозирги кунда Фарғона ва Термиз шаҳарларида минтақавий бўлимларни очиш ишлари олиб борилмоқда.

Дастур ўзининг Фарғона ва Термиз шаҳарларидаги минтақавий бўлимларига ***кредит мутахассислари*** вакант лавозимларига ишга қабул қилиш учун танлов эълон қилади.

Ушбу лавозимда ишлашни хоҳловчилар ўзбек ёки рус тилида ёзилган резюмеларини 2004 йил 1 январгача қуйидаги электрон почта ёки факсга жўнатишлари лозим: jobs@caapad.org

Факс (+998-71) 120-64-79. Телефон (+998-712) 55-84-61.

Қўшимча маълумотларни қуйидаги веб-сайтдан олишингиз мумкин: www.caapad.org

8328Р/2632

Mix Market

ИДОРА МЕБЕЛЛАРИ САЛОНИ

Италия дизайнерлари ишланмалари

15 турдан зиёд кабинет мебеллари
2,5 м. дан 5 м. гача бўлган конференц-столлар
Шкафларнинг катта танлови

КОНСЕРВАТИЗМДАН АВАНГАРДГАЧА

Офис тўсиқлари
чарм креслолар
юмшоқ мебеллар тўплами

Буюртма бўйича конференц креслолар етказиб бериш имконияти бор

Товар сертификатланган

Бизнинг манзил :Тошкент ш.,А.Темур-Эргашев к., 2
(мўлжал «Қозоғистон» к-ри,Юнусобод тумани солиқ инс-си қаршисида)
Тел.: 135-74-47, тел./факс: 135-41-59. E-mail: qbs@sarkor.com

«ЎЗСАНОАТҚУРИЛИШБАНК»

«СЮРПРИЗ» ЮТУҚЛИ ОМОНАТИ

2003 йилнинг 9 декабрида Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган «Ўзсаноатқурилишбанк»нинг «Сюрприз» ютуқли омонати бўйича 4-ютуқ тиражининг РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Ютуқлар қуйидаги ҳисобварақ рақамларига чиқди

№	Ютуқ миқдори % да	Ҳисоб-варақ рақами	№	Ютуқ миқдори % да	Ҳисоб-варақ рақами	№	Ютуқ миқдори % да	Ҳисоб-варақ рақами	№	Ютуқ миқдори % да	Ҳисоб-варақ рақами
1	200	15	26	25	263	51	25	518	76	25	767
2	50	29	27	25	271	52	25	528	77	25	774
3	50	32	28	25	283	53	50	536	78	25	781
4	50	43	29	25	294	54	25	547	79	25	796
5	25	58	30	25	302	55	50	555	80	25	809
6	100	68	31	50	317	56	25	560	81	100	813
7	50	71	32	25	329	57	25	572	82	25	822
8	100	80	33	25	332	58	25	584	83	50	836
9	25	93	34	25	340	59	25	595	84	25	847
10	25	103	35	25	353	60	25	602	85	200	859
11	25	113	36	50	364	61	50	617	86	50	867
12	25	122	37	100	370	62	25	627	87	50	876
13	25	137	38	100	387	63	25	631	88	25	887
14	25	143	39	25	394	64	50	647	89	25	890
15	100	158	40	25	403	65	25	656	90	50	902
16	100	167	41	25	414	66	25	664	91	200	913
17	25	174	42	25	429	67	25	678	92	25	929
18	25	189	43	50	438	68	25	681	93	50	937
19	25	196	44	50	444	69	100	693	94	50	943
20	25	200	45	200	455	70	25	709	95	100	951
21	25	211	46	25	462	71	25	719	96	100	969
22	25	228	47	50	477	72	25	727	97	25	973
23	25	230	48	25	486	73	25	739	98	25	984
24	25	242	49	200	498	74	50	742	99	25	991
25	25	256	50	25	502	75	25	752	100	25	1000

ИЗОҲ: ютуқлар ушбу жадвалда фақатгина биринчи мингталик ютуқлик ҳисоблар бўйича кўрсатилган.

Агар ютуқли омонат бўйича ҳисобварақлар сони мингдан ошиқ бўлса, унда кейинги минглик ҳисобварақларида ҳам худди шу сонлар ютуқли ҳисобланади, худди биринчи мингталикдек. Масалан, ВС-15, ВС-1015, ВС-2015, ВС-3015...

Ушбу жадвал расмий ҳужжат ҳисобланиб, «Ўзсаноатқурилишбанк» филиаллари унинг ёрдамида ютуқлар миқдорини ҳисоблаб чиқаради ва белгиланган тартибда ютуқ эгаларига тўлайди.

Ҳайъат раиси,
бошқарув раисининг ўринбосари — *Н.П. Козлова*
Маъсул котиб,
Хусусий мижозлар билан иш олиб бориш бошқармаси бошлиғи — *Н. Г. Эргашходжаев*

Корхона ва ташкилотлар диққатига!

Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси пудрат савдоси (тендер)ни ташкил этиш республика бошқармасининг

НАВОИЙ ВИЛОЯТИ МАРКАЗИ

иншоотни тўлиқ қуриб битказиш учун пудрат савдоси (тендер)ни эълон қилади.

1. Навоий вилояти, Навбаҳор тумани, Охунбобоев номли ширкат хўжалигида пахта тозалаш корхонаси қурилиши.

Буюртмачи — Навоий шаҳри, Б.Равшанов кўчаси, 201-уйда жойлашган Навоий вилояти «Навоийпахтасаноат» ҳудудий акциядорлик бирлашмаси.
Қурилиш ишлари «Навоийпахтасаноат» ҳудудий акциядорлик бирлашмаси ҳисобидан олиб борилади.

Талабгор сифатида қатнашаётган корхона ва ташкилотлар қуйидаги талабларга мос келишлари керак: танлов савдолари предмети қийматининг камида 20 фоизи миқдоридаги бўш айланма маблағларининг ёки кўрсатиб ўтилган маблағларни беришга банк кафолатномаси, ишлар (хизматлар)ни бажариш учун зарур бўлган меҳнат ресурслари ва мутахассисларнинг мавжудлиги, шартномалар тузиш юзасидан фуқаролик-муомала ҳуқуқий лаёқат ва устав сармоясининг миқдори, танлов объектига ўхшаш объектларда ишлаш тажрибасининг мавжудлиги, ўз кучлари билан илгари бажарилган иш ҳажмлари тўғрисидаги маълумотлар, танлов объектида ўз кучлари билан бажариладиган ишларнинг мўлжалланаётган ҳажми (фоизларда).

Танлов савдоларида қатнашиш талабгорга буюртмачи томонидан белгиланадиган бошқа талаблар ҳам қўйилиши мумкин.

Савдода қатнашиш ва тендер ҳужжатларига эга бўлиш учун сўровнома билан савдо ташкилотчиси **— Навоий ш., С.Айний к., 32-уйда жойлашган капитал қурилишда пудрат савдоси (тендер)ни ташкил этиш республика бошқармасининг Навоий вилояти марказига мурожаат қилиш мумкин. Тел./факс: 225-53-85.**

Бир тўплам (комплект) ҳужжатларнинг қиймати қурилиш учун — 50000 сўм.

Таклифлар (оферталар)ни савдо ташкилотчисига тақдим этишнинг охирги муддати — оферталар очилиш куни ва соати. Таклифлар (оферталар) очилиши эълон матбуотда чоп этилгандан бошлаб, камида 30 кундан кейин қуйидаги манзилда: Навоий ш., Б.Равшанов кўчаси, 201-уйда жойлашган Навоий вилояти «Навоийпахтасаноат» ҳудудий акциядорлик бирлашмаси биносида ўтказилади.

Товар сертифицирован

Узбекско-американское предприятие
SWEETS INTERNATIONAL
представляет кондитерскую продукцию собственного производства. Широкий ассортимент, более 40 наименований кондитерских изделий

КОНФЕТЫ В ШОКОЛАДНОЙ ГЛАЗУРИ, КАРАМЕЛЬ, ПЕЧЕНЬЕ, ИРИС, ДРАЖЕ, МАРМЕЛАД, ВОСТОЧНЫЕ СЛАДОСТИ

Golden dale

Наш адрес: 713910, Республика Узбекистан, Ферганская область, г. Кува, ул. А. Яссавий, 27
Тел.: (37331) 53-983, 53-093.
г.Ташкент, тел.:(371) 135-46-08, 134-53-80.

ДАВЛАТ-ТИЖОРАТ ХАЛҚ БАНКИ · STATE COMMERCIAL PEOPLE'S BANK · BANK

ХАЛҚ БАНКИ — СИЗНИНГ ОИЛАНГИЗ БАНКИ !

«ХАЛҚ СЎЗИ»га ЭЪЛОНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

9.00 дан 18.00 гача
136-09-25
132-10-63
242-хона

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН БОЛАЛАР СПОРТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЖАМҒАРМАСИ
НАВОИЙ ВИЛОЯТИ ФИЛИАЛИ

иншоотни тўлиқ қуриб битказиш учун пудрат савдоси (тендер)ни эълон қилади .

1. Зарафшон шаҳар болалар спорт теннис корти.
Қурилишни туғаллаш муддати — 4 ой.
Буюртмачи — Навоий шаҳри, Халқлар дўстлиги кўчаси, 77-«А» уйда жойлашган Ўзбекистон болалар спортини ривожлантириш жамғармаси вилоят филиали.

Қурилиш ишлари Ўзбекистон болалар спортини ривожлантириш жамғармаси Навоий вилояти филиали ҳисобидан олиб борилади.

Талабгор сифатида қатнашаётган корхона ва ташкилотлар қуйидаги талабларга мос келишлари керак: танлов савдолари предмети қийматининг камида 20 фоизи миқдоридаги бўш айланма маблағларининг ёки кўрсатиб ўтилган маблағларни беришга банк кафолатномаси, ишлар (хизматлар)ни бажариш учун зарур бўлган меҳнат ресурслари ва мутахассисларнинг мавжудлиги, шартномалар тузиш юзасидан фуқаролик-муомала, ҳуқуқий лаёқат ва устав сармоясининг миқдори, танлов объектига ўхшаш объектларда ишлаш тажрибасининг мавжудлиги, ўз кучлари билан илгари бажарилган иш ҳажмлари тўғрисидаги маълумотлар, танлов объектида ўз кучлари билан бажариладиган ишларнинг мўлжалланаётган ҳажми (фоизларда).

Танлов савдоларида қатнашадиган талабгорга буюртмачи томонидан белгиланадиган бошқа талаблар ҳам қўйилиши мумкин.

Савдода қатнашиш ва тендер ҳужжатларига эга бўлиш учун сўровнома билан савдо ташкилотчиси **— Навоий шаҳри, С.Айний кўчаси, 32-уйда** жойлашган капитал қурилишда пудрат савдоси (тендер)ни ташкил этиш республика бошқармасининг Навоий вилояти марказига мурожаат қилиш мумкин. **Тел./факс: 225-53-85.**

Бир тўплам (комплект) тендер ҳужжатларининг қиймати — 50000 сўм.

Таклифлар (оферталар)ни савдо ташкилотчисига тақдим этишнинг охирги муддати — оферталар очилиш куни ва соати.

Таклифлар (оферталар) очилиши эълон матбуотда чоп этилгандан бошлаб камида 30 кундан кейин қуйидаги манзилда: Навоий шаҳри, вилоят ҳокимлиги биносида ўтказилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти девони жамоаси масъул ходим Нурмуҳаммад Эрбековга онаси
ОЙСАФАР момонинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва Ҳукумати Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги «Ўздавлатнефтгазинспекция»си бошлиғи, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси депутати
Нодир Саматович РАМАЗАНОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Давлат юридик институти жамоаси Ўзбекистонда демократик жамият қуриш назарияси ва амалиёти кафедраси мудири, фалсафа фанлари доктори Сафар Абдухолиқовга отаси
Оқназар АБДУХОЛИҚОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон Телерадиокомпанияси, Ўзбекистон радиоси, «Ўзбекистон» канали «Ахборот ва спорт» муҳарририятининг гуруҳ раҳбари Раҳима Каримовага укаси
Баҳодир УМАРОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

«Тошшаҳарйўловчитранс» Давлат уюшмаси жамоаси масъул ходим Рустам Номозовга падари бузруквори, уруш ва меҳнат фахрийси, профессор
Жума НОМОЗОВнинг
вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), П. Дюгай, Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Кучеренко, М. Миралимов, С. Муҳиддинов, Ш. Ризаев, А. Саидов (бош муҳаррир ўринбосари вазифасини бажарувчи — «Народное слово»), М. Сафаров, И. Ўтбосаров, О. Қаипбергенов, А. Ҳайдаров, Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 133-52-55; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 00172. 21378 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва оператор Жамшед ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[Т] -Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — У. Файзиева.
Навбатчи — М. Нормуродова.
Мусаҳҳиҳ — М. Сулаймонова.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди — 21.50 2 3 4 5 6